

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
**SOCIĀLO ZINĀTŅU
FAKULTĀTE**

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE

METODISKIE NORĀDĪJUMI

**KURSA, BAKALaura, MaģISTRA DARBA UN DIPLOMDARBA
IZSTRĀDĀŠANAI UN AIZSTĀVĒŠANAI**

RĪGA 2022

APSTIPRINĀTS

ar Latvijas Universitātes
Sociālo zinātņu fakultātes domes

2022. gada 28. marta

lēmumu Nr. 24-2/25

SATURS

1. Vispārīgie noteikumi	5
2. Kurša un noslīguma darba izstrādes posmi	6
2.1. Darba temata izvēle un apstiprināšana	6
2.2. Sadarbība starp autoru un vadītāju darba izstrādē. Darba izstrādes posmi	6
3. Kurša un noslīguma darba struktūra un apjoms	8
4. Kurša un noslīguma darba saturs	10
5. Kurša un noslīguma darba tehniskais noformējums	13
5.1. Darba valoda	13
5.2. Titullapas noformējums	13
5.3. Teksta izvietojums lapā	14
5.4. Nodaļu un apakšnodaļu virsrakstu izvietojums lapā	14
5.5. Ilustratīvais materiāls	15
5.6. Izcēlumu un pēdiņu lietošana, datumu un skaitļu atveide tekstā	17
6. Kurša un noslīguma darba iesniegšana	18
6.1. Kurša darba iesniegšanas kārtība	18
6.2. Noslīguma darba iesniegšanas kārtība	18
6.3. Noslīguma darba datorizdrukas eksemplāru iesiešana	19
6.4. Noslīguma darba elektroniskās kopijas sagatavošana	19
7. Kurša un noslīguma darbu vērtēšanas kritēriji Sociālo zinātņu fakultātē	21
7.1. Darba temata izvēle, formulējumu skaidrība un darba loģika	21
7.2. Darba teorētiskais pamatojums	21
7.3. Pētījuma metodoloģija un pētījuma metožu pielietojums	21
7.4. Rezultātu analīze un secinājumi	22
7.5. Darba valodas kvalitāte	22
7.6. Atbilstība zinātniska darba normām un tehniskajām prasībām	22
8. Kurša un noslīguma darba aizstāvēšana un vērtēšana	23
8.1. Kurša darba aizstāvēšana un vērtēšana	23
8.2. Noslīguma darba aizstāvēšana un vērtēšana	23
9. Akadēmiskās ētikas un akadēmiskā godīguma ievērošana	26
10. Apelāciju un sūdzību izskatīšanas kārtība	29
10.1. Sūdzību izskatīšanas kārtība	29
10.2. Apelāciju izskatīšanas kārtība	29
Izmantotie informācijas avoti	30

Pielikumi	31
1. pielikums Paraugs iesniegumam par temata apstiprināšanu kursa darbam	32
2. pielikums Paraugs iesniegumam par temata apstiprināšanu nosléguma darbam	33
3. pielikums Paraugs iesniegumam par temata precizēšanu nosléguma darbam	34
4a. pielikums Dokumentārās lapas paraugs	35
4b. pielikums Dokumentārās lapas paraugs	36
5. pielikums Titullapas paraugs	37
6. pielikums Satura rādītāja paraugs	38
7a. pielikums Norāžu apraksti, saraksta kārtošana un atsauces tekstā pēc klasikā APA (American Psychological Association) norāžu veidošanas stila	39
7b. pielikums Norāžu apraksti, saraksta kārtošana un atsauces tekstā pēc adaptētā APA (American Psychological Association) norāžu veidošanas stila	56
8. pielikums Ilustratīvā materiāla noformējums	71
9. pielikums Izcēlumu un pēdiņu lietošana, datējumu un skaitļu pieraksts tekstā	72
10. pielikums Vāka noformējums nosléguma darbam	75
11. pielikums Paraugs iesniegumam par nosléguma darba nepublicošanu	76

1. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

Šīs prasības izstrādātas saskaņā ar “Nolikumu par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē” (apstiprināti ar LU Senāta 27.12.2011. lēmumu Nr. 183) (Latvijas Universitāte, 2011) un “Prasības noslēguma darbu (bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kvalifikācijas darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai Latvijas Universitātē” (apstiprinātas ar LU 03.02.2012. rīkojumu Nr.1/38) (Latvijas Universitāte, 2012) un reglamentē vienotas prasības noslēguma darbu saturam, noformēšanai un aizstāvēšanai Latvijas Universitātes (turpmāk tekstā – LU) Sociālo zinātņu fakultātē (turpmāk tekstā – SZF).

Kursa darbs ir studējošā patstāvīgi veikts zinātnisks pētījums kādā no atbilstošajām zinātnes jomām, kurā studējošais apliecina savas teorētiskās zināšanas nozarē, prasmi strādāt ar informācijas avotiem, pētnieciskā darba iemaņas, spēju izdarīt patstāvīgus spriedumus.

Noslēguma darbs (bakalaura darbs, maģistra darbs vai diplomdarbs) ir darbs, kura izstrādāšana un aizstāvēšana ir priekšnosacījums akadēmiskā grāda vai profesionālās kvalifikācijas piešķiršanai.

Bakalaura darbs ir studējošā veikts pētījums, kas apliecina gan teorētisko un praktisko zināšanu, gan metodisko iemaņu apguvi zinātņu nozaru grupā vai nozarē studiju programmas noteiktajā apjomā.

Maģistra darbs ir studējošā veikts pētījums, kas apliecina teorētisko un praktisko zināšanu, metodisko un organizatorisko iemaņu apguvi zinātnes nozarē vai apakšnozarē studiju programmas noteiktajā apjomā, kā arī spēju veikt pētījumu ar novitātes vai praktiskā lietojuma elementiem, patstāvīgi izdarīt secinājumus.

Diplomdarbs ir studējošā veikts pētījums, kas apliecina teorētisko, praktisko zināšanu un metodisko iemaņu apguvi izvēlētās profesijas standarta un studiju programmas paredzētajā apjomā, kā arī spēju iegūt rezultātus ar praktiskā lietojuma elementiem, patstāvīgi izdarīt secinājumus.

Bakalaura darba, maģistra darba vai diplomdarba (turpmāk tekstā – noslēguma darbs) izstrādāšana un aizstāvēšana ir SZF bakalaura un maģistra, kā arī profesionālā maģistra studiju programmas obligāta gala pārbaudījuma sastāvdaļa.

2. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA IZSTRĀDES POSMI

2.1. Darba temata izvēle un apstiprināšana

Kursa un noslēguma darba tematu studējošais izvēlas no studiju programmas piedāvājuma vai patstāvīgi saistībā ar izvēlēto studiju moduli un specializāciju, vienlaicīgi ievērojot SZF studiju nodaļas noteikto kārtību un konsultējoties ar attiecīgās studiju programmas pasniedzējiem. Studējošais savas studiju programmas noteiktajos termiņos nodaļas studiju metodiķim iesniedz programmas direktoram adresētu iesniegumu (atbilstoši nodaļā pieņemtajai kārtībai). Ja nepieciešams, potenciālais darba vadītājs ar savu parakstu apliecina, ka piekrīt vadīt studējošā darbu par izvēlēto tematu (sk. [1.](#) un [2. pielikumu](#)).

Tematu pieteikumus un darbu vadītājus apstiprina pēc attiecīgajā studiju programmā noteiktās kārtības saskaņā ar attiecīgajā studiju nodaļā pieņemto akadēmiskā gada kalendāru, bet ne vēlāk kā:

Astoņas nedēļas pirms kursa darba iesniegšanas termiņa bakalaura un profesionālo studiju programmās;

10 nedēļas pirms bakalaura darba iesniegšanas termiņa bakalaura un profesionālo studiju programmās;

10 nedēļas pirms diplomdarba iesniegšanas termiņa profesionālo studiju programmās;

20 nedēļas pirms maģistra darba iesniegšanas maģistra studiju programmās.

Ja darba temats netiek apstiprināts, studiju programmas direktors sniedz studentam argumentētu atbildi individuālas konsultācijas veidā.

Studējošā noslēguma darba nosaukumu (latviešu un angļu valodā), darba vadītāju un recenzentus apstiprina ar SZF dekāna norādījumu ne vēlāk kā mēnesi pirms darba aizstāvēšanas, bet izņēmuma gadījumos – ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms darba aizstāvēšanas. Izmaiņas un precizējumi noslēguma darba tematā rakstveidā saskaņojami ar darba vadītāju un programmas direktoru (sk. [3. pielikumu](#)).

2.2. Sadarbība starp autoru un vadītāju darba izstrādē. Darba izstrādes posmi

Cieša sadarbība starp darba vadītāju un darba autoru ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgai darba izstrādei. Studējošais ir tiesīgs individuāli konsultēties ar darba vadītāju, viņa pienākums ir regulāri iepazīstināt vadītāju ar darba procesa starprezultātiem.

Darba izstrādes posmu secība detalizēti fiksēta attiecīgajā studiju kursa aprakstā, tā ir šāda:

- 1) zinātniskās literatūras par izvēlēto tematu meklēšana un atlase;

- 2) koncepcijas izstrāde (darba problēmas, mērķa, pētījuma jautājuma/u un/vai hipotēžu izvirzīšana, teorētiskā ietvara izvēle, atbilstošu pētījuma metožu izvēle);
- 3) zinātniskās literatūras analīze un teorētiskās daļas izstrāde;
- 4) pētījuma dizaina un plāna veidošana (precīzē un pilnveido koncepciju);
- 5) empīriskā pētījuma veikšana;
- 6) darba priekšizstāvēšana, ja tā paredzēta studiju kursa aprakstā;
- 7) darba melnraksta iesniegšana (darba melnrakstu veido darba teorētiskā analīze, empīriskā pētījuma izklāsts, var nebūt gala secinājumi un precīzs tehniskais noformējums);
- 8) darba tīrraksta izstrāde;
- 9) darba tīrraksta iesniegšana;
- 10) darba aizstāvēšana.

Posmu secība var tikt mainīta ar nodaļas lēmumu, veicot arī izmaiņas studiju kursa aprakstā.

3. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA STRUKTŪRA UN APJOMS

“Prasībās noslēguma darbu (bakalaura, maģistra darbu, diplomdarbu un kvalifikācijas darbu) izstrādāšanai un aizstāvēšanai Latvijas Universitātē” noteikta šāda noslēguma darbu struktūra, tā attiecināma arī uz kursa darbu struktūru:

- 1) titullapa;
- 2) anotācijas, atslēgvārdi;
- 3) satura rādītājs;
- 4) apzīmējumu saraksts¹;
- 5) ievads;
- 6) nodaļas un apakšnodaļas;
- 7) rezultāti un/vai diskusija;
- 8) secinājumi;
- 9) pateicības²;
- 10) izmantotie informācijas avoti;
- 11) pielikumi³;
- 12) dokumentārā lapa (Latvijas Universitāte, 2012).

Apzīmējumu saraksta, pielikumu un diskusijas nepieciešamību nosaka katra darba specifika.

Kursa darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir 50 000–60 000 zīmes (ieskaitot intervālus), neņemot vērā zemspvītras atsauces.

Bakalaura darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir 100 000–120 000 zīmes (ieskaitot intervālus), neņemot vērā zemspvītras atsauces.

Maģistra darba un otrā līmeņa augstākās profesionālās izglītības studiju programmas diplomdarba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir 150 000–200 000 zīmes (ieskaitot intervālus), neņemot vērā zemspvītras atsauces.

Zīmju skaitu (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot, bet neskaitot zemspvītras atsauces) studenti norāda dokumentārajā lapā (sk. [4a.](#) un [4b. pielikumu](#)).

Noslēguma darbu vai kursa darbu studējošais iesniedz darba vadītājam, kurš dokumentārajā lapā norāda, vai darbs ir rekomendējams vai nav rekomendējams aizstāvēšanai (ņemot vērā arī darba apjomu un noteikto zīmju skaitu), un apliecina to ar savu parakstu. Ja darba vadītājs nerekomendē darbu aizstāvēšanai, viņš sagatavo rakstisku atzinumu un iesniedz to dekāna pilnvarotajai personai – studiju metodiķim. Ja darba vadītājs nerekomendē darbu

¹ Ja tas nepieciešams.

² Pēc autora izvēles.

³ Ja tādi nepieciešami.

aizstāvēšanai, studējošais ir tiesīgs izvēlēties – iesniegt darbu aizstāvēšanai bez izmaiņām vai arī darbu pārstrādāt – rakstiski saskaņojot darba nodošanu ar darba vadītāju, recenzentu un programmas direktoru. Pārstrādātais darbs jāiesniedz ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms darba publiskās aizstāvēšanas atbilstoši akadēmiskā gada kalendāram.

Ja studējošais iesniedz aizstāvēšanai darba vadītāja nerekomendētu darbu (bez izmaiņām), tad studiju programmas direktors vienas darba dienas laikā nozīmē papildu recenzentu.

4. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA SATURS

1. **Titullapu** noformē atbilstoši paraugam (sk. [5. pielikumu](#)).

2. **Anotāciju** veido latviešu un angļu valodā. Papildus var pievienot anotāciju arī citā svešvalodā, kas ir visatbilstošākā darba rezultātu prezentācijai. Anotācijā tiek norādīta darba tēma, mērķi, teorētiskā pieeja, metodoloģija un rezultāti. Anotācijas apjoms – līdz 2000 zīmēm (ieskaitot intervālus). Tajā pašā lapā pēc anotācijas tiek ievietoti 4–6 atslēgvārdi (latviešu un angļu valodā), kas raksturo darba tematu.

3. Darbiem veido automātisko **satura rādītāju** (paraugu sk. [6. pielikumā](#)), tajā vispirms iekļauj apzīmējumu sarakstu. Nodaļas (tai skaitā arī rezultātu un diskusiju nodaļu un secinājumus) un apakšnodaļas numurē ar arābu cipariem, pielikumus (ja tādi ir) numurē atsevišķi arī ar arābu cipariem, norādot katra pielikuma nosaukumu. Pielikumu lappusēs turpina iepriekš sāktu lappušu numerāciju.

4. **Apzīmējumu sarakstā** (ja tāds nepieciešams) tiek atšifrēti darbā izmantotie apzīmējumi un saīsinājumi.

5. **Ievadā** tiek ietverti un raksturoti šādi galvenie elementi (izmaiņas iespējamās atbilstoši konkrētās studiju programmas prasībām):

- 1) temata aktualitāte, temata norobežojums (ja tāds nepieciešams);
- 2) problēmsituācija un pētījuma problēma;
- 3) izpētes pakāpe, novitāte;
- 4) pētījuma mērķi un uzdevumi;
- 5) pētījuma objekts un priekšmets;
- 6) pētījuma jautājumi un/vai hipotēze;
- 7) teorētiskā bāze;
- 8) pētniecības metodes;
- 9) empīriskā bāze;
- 10) darba teorētiskā un praktiskā nozīme;
- 11) darba struktūra.

6. **Nodaļas ar apakšnodaļām** veido kursa vai noslēguma darba pamatdaļu. Tajās veikta pētījuma problēmas teorētiskā un informācijas avotu analīze, raksturota izpētes pakāpe, aprakstīta metodoloģija un iegūtie rezultāti. Katrai apakšnodaļai vajadzētu būt vismaz divas lappuses garai.

Pirmajās nodaļās ieteicams veikt darbā lietoto terminu un jēdzienu izpratnes skaidrojumu, pētījuma problēmas teorētisko analīzi, raksturojot kontekstu un sniedzot pārskatu par teoriju/ām, kas veido darba teorētisko bāzi.

Nākamās nodaļas ieteicams veļt izpētes pakāpes analīzei, apskatot gan nozīmīgākos, gan jaunākos zinātniskos pētījumus par konkrētā pētījuma problēmu. Izpētes pakāpes raksturojumā jāiekļauj gan ārzemju, gan citu Latvijā veiktu, kā arī studentu noslēguma darbu pētījumi. Vēlams izmantot LU, Latvijas Nacionālās bibliotēkas vai citu augstskolu abonētās pilnteksta un citēšanas datubāzes, lai atlasītu aktuālākos teorētiskos rakstus un pētījumu aprakstus.

Izpētes pakāpes analīzei seko studējošā veiktā empīriskā pētījuma apraksts, kas sastāv no metodoloģijas apraksta un datu analīzes. Metodoloģijas aprakstā tiek pamatota pētījuma metožu izvēle, raksturojot to pamatprincipus, un aprakstīta pētījuma gaita. Aprakstot metodes, jānorāda, kā tās tiks izmantotas pētījumā (ko tā mēra, ar kādiem instrumentiem, kā tos pielieto). Metodoloģijai ir jābūt organiski saistītai ar pētījuma teorētisko pamatojumu, pētījuma jautājumiem un hipotēzi, un empīrisko bāzi. Jāapraksta un jāpamato gan datu iegūšanas veidi, gan datu analīzes un interpretācijas principi un paņēmieni, pētījuma ētikas aspekti.

Nodaļu un apakšnodaļu nosaukumiem jābūt konkrētiem un kodolīgiem, tiem precīzi jāatspoguļo saturs. Materiāls jāizklāsta loģiskā secībā. Katra nodaļa jābeidz ar secinājumiem, veidojot pāreju uz nākamo nodaļu. Ja nodaļas tiek dalītas apakšnodaļās, tām jābūt vismaz divām.

7. Rezultāti un/vai diskusija. Pēc metodoloģijas daļas seko datu analīze, pētījuma rezultātu un diskusijas daļa. Šajā daļā analizē svarīgākos iegūtos rezultātus, salīdzina tos ar citu pētījumu rezultātiem, interpretē, balstoties uz teorijām. Diskusiju var veidot arī kā atsevišķu nodaļu, kurā iegūtie rezultāti tiek salīdzināti ar teorētiskajām atziņām, citu pētījumu rezultātiem un izvirzīto hipotēzi vai pētījuma jautājumiem. Ja diskusija ir izdalīta atsevišķi, tad rezultātu nodaļā sniedz tikai svarīgākos rezultātus, pievēršot uzmanību aktualitātei un likumsakarībām, bet pētījumu analīzi pārceļ uz diskusiju.

8. Secinājumi. Noslēguma secinājumos sniedz pārskatu par pētījuma gaitu un galvenajām gūtajām atziņām, konstatē, vai un kā hipotēze pētījuma gaitā ir pierādīta, vai ir iegūtas atbildes uz visiem izvirzītajiem pētījuma jautājumiem. Secinājumus var apkopot darbā izklāstītajā secībā vai pēc to svarīguma. Šajā daļā raksturo pētījuma praktisko nozīmi un iesaka turpmākos iespējamus pētījuma virzienus. Secinājumos jāietver tikai paša autora atziņas, kas izriet no iepriekšējā izklāsta.

9. Pateicību, ja autors to vēlas, viņš var izteikt visiem, kuri palīdzējuši pētījuma tapšanā, datu vākšanā, kā arī morāli vai materiāli atbalstījuši.

10. Izmantotie informācijas avoti. Sarakstā norāda tikai tos informācijas avotus, uz kuriem darbā ir atsauces. SZF norāžu apraksti, saraksta kārtošana un atsauces tekstā tiek

veidotas gan pēc **klasiskā APA** (*American Psychological Association*) (norāžu veidošanas paraugus sk. [7a. pielikumā](#)), gan **adaptētā APA** norāžu veidošanas stila (norāžu veidošanas paraugus sk. [7b. pielikumā](#)).

- **Socioloģijas nodaļā un Informācijas un bibliotēku studiju nodaļā** akadēmiskajā rakstības stilā iesniedzamajos darbos izmantojams **klasiskais APA** norāžu veidošanas stils (norāžu veidošanas paraugus sk. [7a. pielikumā](#)).
- **Politikas zinātnes nodaļā un Komunikācijas studiju nodaļā** akadēmiskajā rakstības stilā iesniedzamajos darbos izmantojams **adaptētais APA** norāžu veidošanas stils (norāžu veidošanas paraugus sk. [7b. pielikumā](#)).

11. **Pielikumus** pievieno aiz izmantoto informācijas avotu saraksta tādā secībā, kādā tie tekstā pieminēti. Pielikumos izvieto pētniecības instrumentāriju, savāktos datus apkopotā veidā un citus materiālus, kas sniedz papildu informāciju par darbā aplūkotajiem jautājumiem – anketu paraugus, novērošanas dienasgrāmatas, interviju, fokusgrupu transkriptus, attēlus, lielāka apjoma tabulas.

12. **Dokumentārajā lapā** (sk. [4a.](#) (kursa darbiem) vai [4b.](#) (noslēguma darbiem) pielikumu) ietver:

- 1) darba nosaukumu un LU fakultāti, kurā darbs izstrādāts;
- 2) apliecinājumu, ka darbs ir veikts patstāvīgi, ka visi izmantotie informācijas avoti ietverti informācijas avotu sarakstā;
- 3) apliecinājumu, ka darba elektroniskā kopija atbilst iesniegtajai datorizdrukai (tikai noslēguma darbiem);
- 4) zīmju skaitu darbā (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot, bet neieskaitot zemsvītras atsauces);
- 5) ar parakstu apliecinātu darba zinātniskā vadītāja rekomendāciju darba aizstāvēšanai;
- 6) recenzenta datus – akadēmisko amatu un zinātnisko grādu - ja to paredz studiju kursa apraksts;
- 7) studiju metodiķa vai dekāna pilnvarotās personas paraksta vietu par darba saņemšanu (tikai noslēguma darbiem);
- 8) aizstāvēšanas sēdes datumu un komisijas sekretāra parakstu (tikai noslēguma darbiem).

5. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA TEHNISKAIS NOFORMĒJUMS

5.1. Darba valoda

Kursa un noslēguma darbu izstrādā pareizā, literārā latviešu valodā, ievērojot zinātniskās rakstības stilu. Citu valodu lietošana pieļaujama:

- 1) ārvalstu studentiem;
- 2) citos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

5.2. Titullapas noformējums

- Titullapu noformē datorsalikumā (sk. [5. pielikumu](#)).
- Titullapas augšpusē raksta universitātes, fakultātes un nodaļas nosaukumu (katru atsevišķā rindā) ar lielajiem burtiem (*All caps*, **bet ne Caps lock**), burtu izmērs – 14 punkti, fonts – *Times New Roman*, centrējums lapas vidū, rindstarpu lielums – 1,5.
- Darba **nosaukumu** raksta ar lielajiem burtiem (*All caps*) treknrakstā (*bold*), burtu lielums – 14 punkti, fonts – *Times New Roman*, centrējums lapas vidū. Atstarpe pēc nodaļas nosaukuma līdz darba nosaukumam 48 punkti (*Rindkopa-Atstarpe-Pēc; Paragraph-Spacing-After*).
- Zem darba nosaukuma raksta darba veidu: maģistra darbs, bakalaura darbs un diplomdarbs, vai kursa darbs. Darba veidu raksta ar lielajiem burtiem (*All caps*), burtu lielums – 14 punkti, fonts – *Times New Roman*, centrējums lapas vidū. Atstarpe pēc darba nosaukuma līdz darba veidam 24 punkti (*Rindkopa-Atstarpe-Pēc; Paragraph-Spacing-After*).
- Zem darba veida raksta darba autora vārdu un uzvārdu, studenta apliecības numuru, darba vadītāja amatu, akadēmisko grādu un vārdu un uzvārdu (katru atsevišķā rindā). Šo tekstu raksta standartveidā (*regular*), izņemot darba autora vārdu un uzvārdu, kuru raksta treknrakstā (*bold*), burtu lielums – 12 punkti, fonts – *Times New Roman*, visa teksta (rindkopas (*paragraph*)) atkāpe no kreisās malas – 6,35 cm. Atstarpe pēc darba veida līdz autora vārdam un uzvārdam 72 punkti (*Rindkopa-Atstarpe-Pēc; Paragraph-Spacing-After*).
- Lapas lejasdaļā raksta darba izstrādes vietu (augstskolas pilsēta) un gadu. To raksta ar lielajiem burtiem (*All caps*) un cipariem vienā rindā, burtu un ciparu izmērs – 14 punkti, fonts – *Times New Roman*, centrējums lapas vidū. Atstarpes lielumu pēc

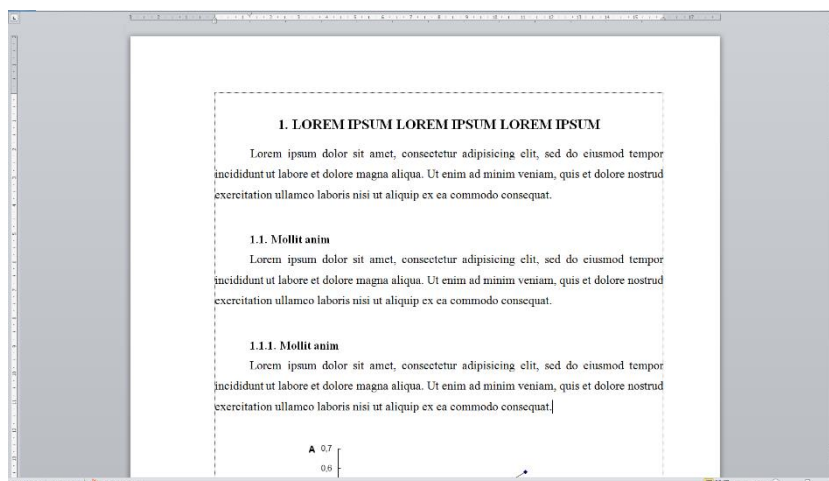
ziņām par darba vadītāju līdz darba izstādes vietai un gadam izvēlas pēc nepieciešamības – tā, lai titullapa satilptu vienā lapā un ziņas par darba izstrādes vietu un gadu atrastos lapas lejasdaļā.

5.3. Teksta izvietojums lapā

- Darbu noformē datorsalikumā uz A4 standartformāta lapām, kurām apdrukāta viena lapas puse.
- Lapas iestatījumi: augšējā, apakšējā un labā mala – 20 mm, kreisā mala – 30 mm.
- Lapas numurē apakšā, lapas vidū ar arābu cipariem. Numerācijā ieskaita visas darba lapas (arī titullapu). Numerāciju parāda, sākot ar lapu, kas seko titullapai.
- Burtu lielums ir 12 punkti, fonts – Times New Roman (arī lapu numerācijai). Rindkopas formatē ar 1,27 cm pirmās rindas atkāpi. Rindstarpu lielums – 1,5. Tekstam ir jālīdzina abas malas (justify).

5.4. Nodaļu un apakšnodaļu virsrakstu izvietojums lapā

- Katru nodaļu sāk jaunā lapā. Apakšnodaļas turpina tajā pašā lapā.
- **Nodaļu** virsrakstus numurē ar arābu cipariem (arī rezultātu un/vai diskusijas un secinājumu nodaļas). Virsrakstus raksta ar lielajiem burtiem (*all caps*, **bet ne caps lock**) treknrakstā (*bold*), burtu lielums – 14 punkti, centrējums lapas vidū. Attālums no nodaļas virsraksta līdz tekstam – 2 rindstarpas jeb 24 punkti.
- **Apakšnodaļu** (gan otrā, gan trešā līmeņa) virsrakstus numurē ar arābu cipariem. Virsrakstus raksta ar mazajiem burtiem (izņemot pirmo burtu) treknrakstā (*bold*), burtu lielums – 12 punkti, ar kreiso līdzinājumu un 1,27 cm atkāpi no lappuses kreisās malas. Apakšnodaļu virsrakstus formatē ar 24 punktu atkāpi pirms (*spacing before*) virsraksta un bez atkāpes pēc (*spacing after*) virsraksta.
- Aiz nodaļu un apakšnodaļu virsrakstiem punktu neliek. Virsrakstos nelieto saīsinājumus – izņēmums ir abreviatūras, kas atšifrētas apzīmējumu sarakstā.
- Lappuse nedrīkst beigties ar virsrakstu. Teksta un virsrakstu noformējuma piemēru sk. 5.1. attēlā.

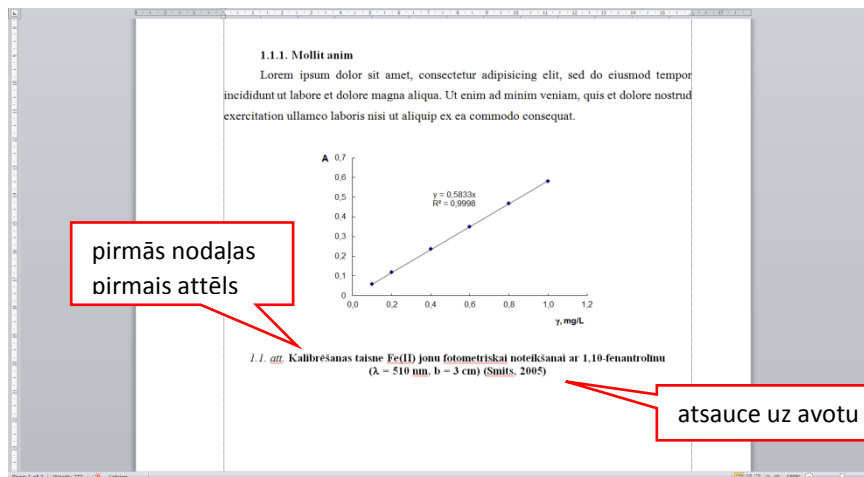

5.1. att. Teksta un nodaļu virsrakstu izvietojums lapā

5.5. Ilustratīvais materiāls

Attēli

- Visas ilustrācijas – zīmējumus, fotogrāfijas, grafikus, shēmas, diagrammas – sauc par attēliem.
- Attēli ievietojami lapā tūlīt pēc to pieminēšanas tekstā. Tekstā iekavās norāda atsauci uz attēlu, piemēram, (sk. 5.2. att.).
- Attēli tiek ievietoti centrēti. Attēla attālums no teksta pirms tā ir 1,5 rindstarpas.
- Attēla numuru un nosaukumu novieto centrēti zem attēla, numuru raksta ar 11 punktu burtiem slīprakstā (*Italic*), nosaukumu – ar 11 punktu burtiem treknrakstā (**Bold**) (sk. [8. pielikumu](#)). Starp attēlu un attēla numuru netiek likta papildu atstarpe. Pēc attēla nosaukuma līdz tekstam – atstarpe 12 punkti (*Rindkopa-Atstarpe-Pēc; Paragraph-Spacing-After*).
- Ja attēls nav paša autora veidots, bet ņemts no kāda informācijas avota, aiz tā nosaukuma liekama atsauce.
- Aiz attēlu nosaukumiem punktu neliek.
- Tekstā ievietotos attēlus numurē nodaļas ietvaros, norādot gan nodaļas, gan attēla kārtas numuru. Pielikumos ievietotos attēlus numurē, norādot tikai attēla kārtas numuru. Attēla numura un nosaukuma noformējuma piemēru sk. 5.2. attēlā.

5.2. att. Attēla numura un nosaukuma noformējums lapā

Tabulas

- Darbā izmantoto skaitlisko informāciju pārskatāmībai ieteicams izvietot tabulās.
- Tabulas numuru un nosaukumu novieto virs tabulas augšējā labajā stūrī, ar labo līdzinājumu. Numuru raksta ar 11 punktu burtiem slīprakstā (*Italic*), nosaukumu – ar 11 punktu burtiem treknrakstā (**Bold**) (sk. [8. pielikumu](#)). Ja tabula jāpārnes uz nākamo lappusi, virs tās raksta “... tabulas turpinājums”. Aiz tabulu nosaukumiem punktu neliek.
- Tabulai ir jābūt centrētai. Tabulas rakstzīmju izmēri ir 12 punkti (lielai tabulai tos var samazināt) un zīmes tiek rakstūtas slīprakstā (*Italic*), tās centrējot tabulas šūnā pa vidu (*Cell alignment – Align center*), attālums starp tekstu u.c. simbolu rindām tabulā – viena rindstarpa (*Single*).
- Tekstā ievietotās tabulas numurē nodaļas ietvaros, norādot gan nodaļas, gan tabulas kārtas numuru. Pielikumos ievietotās tabulas numurē, norādot tikai tabulas kārtas numuru. Tabulas numura un nosaukuma noformējuma piemēru sk. 5.3. attēlā.

1.1. Mollit anim
 Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis et dolore nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

1.1. tabula
 Kalibrēšanas taisnes uzņemšanas dati kopējai dzelzs jonu fotometriskai noteikšanai vienzemes šķīdes ar 1,10-fenantrolnu

<i>Mērķotības numurs</i>	<i>$V_{\text{kalibr.}} \text{ ml}$</i>	<i>$\gamma_{\text{dzelzs}} \text{ mg/l}$</i>	<i>A</i>
1.	0	0	-
2.	1,0	0,10	0,058
3.	2,0	0,20	0,120
4.	4,0	0,40	0,236
5.	6,0	0,60	0,351
6.	8,0	0,80	0,468
7.	10,0	1,00	0,580

1.1. tabula
 Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis et dolore nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat!

pirmās nodaļas pirmā tabula

5.3. att. Tabulas numura un nosaukuma noformējums lapā

Ilustratīvais materiāls tekstā izvietoams tā, lai tas būtu ērti pārskatāms un lasāms teksta lasīšanas virzienā vai pagriežot lapu par 90 grādiem pulksteņa rādītāja virzienā. Tekstā ievietotais ilustratīvais un skaitliskais materiāls ir jāanalizē un jākomentē.

Ja ilustratīvais materiāls aizņem vairāk nekā divas trešdaļas lappuses, tas jāievieto pielikumos, atsaucoties uz to un analizējot tekstā.

Pielikumi

- Pielikumus pievieno darba beigās (aiz izmantoto informācijas avotu saraksta) to pieminēšanas kārtībā.
- Pielikumus var atdalīt ar atsevišķu titullapu "Pielikumi".
- Pielikumus numurē lapas labajā augšējā stūrī. Katram pielikumam jābūt ar savu nosaukumu, ko raksta labajā pusē nākamajā rindā zem pielikuma numura. Numuru raksta ar 11 punktu burtiem slīprakstā (*Italic*), nosaukumu – ar 11 punktu burtiem treknrakstā (*Bold*) (sk. [8. pielikumu](#)). Atstarpes lielums no pielikuma numura rindas līdz pielikuma nosaukuma rindai – 1,5 rindstarpas.
- Satura rādītājā norāda katru pielikumu (tā numuru un nosaukumu). Tekstā ir jāatsaucas uz pielikuma numuru.
- Pielikumu lapas numurē apakšā, lapas vidū ar arābu cipariem, turpinot darba vienlaidu numerāciju.
- Pielikumos var būt mazāks burtu izmērs (9 vai 10 punkti), ja tur ir lielas kontentanalīzes tabulas vai interviju atšifrējumi.

5.6. Izcēlumu un pēdiņu lietošana, datumu un skaitļu atveide tekstā

Teksta noformējumā un uztverē liela nozīme ir konsekventam un precīzam izcēlumu (slīpraksts, treknraksts, pasvītrojums, retinājums u. tml.), pēdiņu un atstarpju lietojumam. Piemērus izcēlumu, pēdiņu un atstarpju lietošanai tekstā sk. [9. pielikumā](#).

6. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA IESNIEGŠANA

6.1. Kursa darba iesniegšanas kārtība

Kursa darba iesniegšanas termiņu katru gadu apstiprina ar SZF nodaļu sēdes lēmumu un iekļauj akadēmiskā gada kalendārā. Studējošajam kursa darbs ir jāiesniedz saskaņā ar attiecīgās studiju nodaļas akadēmiskā gada kalendāru. Izņēmuma gadījumos ar studiju programmas direktora atļauju darba iesniegšanas termiņš var tikt pagarināts. Šajos izņēmuma gadījumos darbs ir jāiesniedz vismaz vienu nedēļu pirms publiskās aizstāvēšanas. Pagarinājumam ar pagarinājuma nepieciešamības pamatojumu jābūt iesnieguma formā saskaņotam ar darba vadītāju, recenzentu (ja recenzenta nepieciešamību nosaka kursa apraksts) un studiju programmas direktoru, to iesniedz studiju metodiķim. Kursa darba recenzēšanu veic atbilstoši kursa aprakstā noteiktai kārtībai.

Kursa darbu studējošais iesniedz elektroniski. Kursa darba elektroniskās kopijas PDF (*Portable document format*) un Word formātā, kas ietver arī anotācijas latviešu un angļu valodā, students augšupielādē e-studiju vidē (*MOODLE*) speciāli kursa darba vajadzībām izveidotajā vietnē. Konvertēto kopiju saglabā ar nosaukumu, kuru veido studējošā uzvārds, vārds un studenta apliecības numurs, piemēram: Berzins_Janis_BJ93010. Nosaukumu veido bez diakritiskajām zīmēm (garumzīmēm, mīkstinājuma zīmēm un šņāceņu apzīmējumiem).

Lai konstatētu, vai netiek pārkāpts akadēmiskā godīguma princips plaģiāta jautājumā (sk. [9. nodaļu](#)), kursa darbu elektroniskās kopijas tiek pārbaudītas vienotā datorizētā plaģiāta kontroles sistēmā.

Kursa darbs netiek pieņemts un virzīts tālāk aizstāvēšanai, ja tam ir nepietiekams zīmju skaits vai arī tas pārsniedz 20% no noteiktā zīmju skaita.

6.2. Noslēguma darba iesniegšanas kārtība

Noslēguma darba iesniegšanas termiņu katru gadu apstiprina ar SZF studiju nodaļas sēdes lēmumu un iekļauj akadēmiskā gada kalendārā. Studējošajam noslēguma darbs ir jāiesniedz saskaņā ar attiecīgās studiju nodaļas akadēmiskā gada kalendāru. Izņēmuma gadījumos ar studiju programmas direktora atļauju darba iesniegšanas termiņš var tikt pagarināts. Šajos izņēmuma gadījumos darbs ir jāiesniedz ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms darba publiskās aizstāvēšanas. Lai pagarinātu darba iesniegšanas termiņu, studējošajam ir jāuzraksta iesniegums par pagarinājumu, saskaņojot to ar darba vadītāju, recenzentu un studiju programmas direktoru. Šis dokuments jāiesniedz studiju metodiķim vēlākais dienu pirms noteiktā nodošanas termiņa.

Noslēguma darbu studējošais iesniedz divos iesietos datorizdrukas eksemplāros un vienas elektroniskas kopijas veidā, augšupielādējot to LU Informatīvajā sistēmā (turpmāk tekstā – LUIS). Elektroniskās kopijas augšupielāde LUIS tiek veikta **pirms** datorizdrukas eksemplāru iesniegšanas nodaļas studiju metodiķim vai dekāna pilnvarotajai personai. Studējošais noslēguma darbu var iesniegt arī elektroniski (parakstītu ar drošu elektronisko parakstu).

Noslēguma darbu studējošais vispirms iesniedz **darba vadītājam**, kurš dokumentārajā lapā norāda, vai darbs ir rekomendējams vai nav rekomendējams aizstāvēšanai, apliecinot to ar savu parakstu. Ja darba vadītājs nerekomendē darbu aizstāvēšanai, viņš sagatavo rakstisku atzinumu un iesniedz to nodaļas studiju metodiķim, bet studējošais ir tiesīgs izvēlēties – pārstrādāt darbu vai iesniegt darbu aizstāvēšanai bez izmaiņām. Ja studējošais iesniedz darbu aizstāvēšanai bez izmaiņām – studiju programmas direktors nozīmē papildu recenzentu.

Gadījumos, kad noslēguma darbu studējošais iesniedz elektroniski, noslēguma darba vadītājs sniedz nodaļas studiju metodiķim vai dekāna pilnvarotajai personai vai augšupielādē e-studijās parakstītu apliecinājumu kā atsevišķu dokumentu par noslēguma darba rekomendēšanu vai nerekomendēšanu aizstāvēšanai.

Darba vadītāja parakstītus noslēguma darba datorizdrukas eksemplārus studējošais iesniedz **studiju metodiķim vai dekāna pilnvarotajai personai** nodaļas noteiktajā laikā. Studiju metodiķis vai dekāna pilnvarotā persona nepieņem noslēguma darbus, ja tie neatbilst noteiktajam zīmju skaitam, dekāna norādījumā apstiprinātajai tēmai vai datorizdrukas eksemplāri nesakrīt ar augšupielādēto elektronisko kopiju LUIS. Pēc noteiktā termiņa darbi netiek pieņemti. Studiju metodiķis nodod darbu izskatīšanai recenzentam. Recenzentu skaits tiek noteikts saskaņā ar kursa aprakstā fiksētajām prasībām. Studējošajam ir iespēja iepazīties ar sava darba recenziju/-ām ne vēlāk kā 24 stundas pirms darba aizstāvēšanas.

6.3. Noslēguma darba datorizdrukas eksemplāru iesiešana

Viens no noslēguma darba datorizdrukas eksemplāriem ir jāiesien cietajos vākos. Vāka noformējumu sk. [10. pielikumā](#). Otrais eksemplārs, kuru darba autors pēc aizstāvēšanas saņem atpakaļ, var būt termoesējumā (nevar būt spirāliesējumā) vai cietajos vākos.

6.4. Noslēguma darba elektroniskās kopijas sagatavošana

Noslēguma darba elektronisko kopiju, kas ietver arī anotāciju latviešu un angļu valodā, studējošais konvertē PDF (*Portable document format*) formātā un augšupielādē LUIS, izmantojot savu lietotājvārdu un paroli. Anotācijas iekopē vai ieraksta tām paredzētajos LUIS laukos.

Konvertēto kopiju saglabā ar nosaukumu, kuru veido studējošā uzvārds, vārds un studējošā apliecības numurs, piemēram: Berzins_Janis_BJ93010. Nosaukumu veido bez diakritiskajām zīmēm (garumzīmēm, mīkstinājuma zīmēm un šņāceņu apzīmējumiem).

Noslēguma darbu augšupielādē un saglabā vienā datnē (failā), kuras lielums nepārsniedz 50 MB. Līdz datorizdruku iesniegšanai studējošajam ir iespēja elektronisko kopiju augšupielādēt atkārtoti.

Studējošais noslēguma darba dokumentārajā lapā ar savu parakstu apliecina elektroniskās kopijas atbilstību iesniegtajām izdrukām. Ja noslēguma darbs satur komercnoslēpumu (atbilstoši Komerclikuma 19. pantā noteiktajām komercnoslēpuma pazīmēm) vai sensitīvus personas datus (atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2. pantā noteiktajām sensitīvo personas datu pazīmēm), studējošais raksta SZF dekānam adresētu iesniegumu ar lūgumu darbu nepubliskot, kā arī lūdz darba vadītāja un programmas direktora rakstisku atzinumu (sk. [11. pielikumu](#)). Iesniegumu studējošais iesniedz studiju metodiķim līdz melnraksta iesniegšanas datumam, kuru nosaka nodaļas sēdes lēmums.

Pieņemot noslēguma darbu, studiju metodiķis vai dekāna pilnvarotā persona pārbauda, vai darba nosaukums atbilst dekāna norādījumā apstiprinātajam un vai darba elektroniskā kopija ir augšupielādēta LUIS, reģistrē aizstāvēšanas datumu un ar savu parakstu dokumentārajā lapā apliecina noslēguma darba saņemšanu. Ja SZF dekāns ir atļāvis darbu nepubliskot, studiju metodiķis vai dekāna pilnvarotā persona izdara atbilstošu norādi LUIS.

Noslēguma darbs netiek pieņemts un virzīts tālāk aizstāvēšanai, ja tam ir nepietiekams zīmju skaits vai arī tas pārsniedz 20% no noteiktā zīmju skaita.

Darbu elektroniskās kopijas ir pieejamas to vadītājiem, recenzentiem un noslēguma pārbaudījuma komisijai. Lai konstatētu, vai netiek pārkāpts akadēmiskā godīguma princips plaģiāta jautājumā (sk. [9. nodaļu](#)), noslēguma darbu elektroniskās kopijas tiek pārbaudītas vienotā datorizētā plaģiāta kontroles sistēmā. Noslēguma darba aizstāvēšanas protokolā LUIS atļauts iekļaut tikai to darbu aizstāvēšanu, kam ir veikta plaģiāta kontrole. Šīs prasības izpildi kontrolē LUIS.

7. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTĒ

Par kursa un noslēguma darbu vērtēšanas kritēriju izstrādi atbild attiecīgās studiju programmas direktors. Saskaņā ar “Nolikumu par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē” (apstiprināti ar LU Senāta 27.12.2011. lēmumu Nr. 183) vērtēšanas kritēriji tiek izskatīti studiju programmu padomē un ne vēlāk kā 20 nedēļas pirms noslēguma pārbaudījuma apstiprināti fakultātes domē.

7.1. Darba temata izvēle, formulējumu skaidrība un darba loģika

- Izvēlētās pētījuma problēmas aktualitāte, tās izvēles pamatojums;
- Pētījuma problēmas formulējuma skaidrība un precizitāte;
- Ievada elementu formulējumu precizitāte (pētījuma mērķis, hipotēzes vai pētījuma jautājumi, pētījuma uzdevumi, pētījuma priekšmets un objekts);
- Darba struktūras loģiskums un atbilstība pētījuma problēmai;
- Saskaņa starp pētījuma nosaukumu, mērķi, darba saturu.

7.2. Darba teorētiskais pamatojums

- Prasme veikt pētījuma problēmas teorētisko analīzi;
- Izvēlētās teorijas piemērotība, tās pielietojums pētījumā;
- Problēmas izpētes pakāpes raksturojums un analīze (apzināti un analizēti jau veiktie pētījumi);
- Prasme brīvi orientēties atbilstošās jomas literatūrā un pētījumos, kā arī korekti un kritiski atspoguļot to atziņas savā darbā (izmantota nozares teorētiskā literatūra, arī jaunākie nozares periodiskie izdevumi).

7.3. Pētījuma metodoloģija un pētījuma metožu lietojums

- Atbilstošas pētījuma metodoloģijas izvēle;
- Pētījuma stratēģijas un metožu izvēles pamatojums;
- Pētījuma gaitas apraksts;
- Pētījuma pielikumos pievienotie materiāli;
- Prasme pielietot izvēlētās metodes datu vākšanai, apstrādei un analīzei;
- Pētnieka ētikas principu ievērošana.

7.4. Rezultātu analīze un secinājumi

- Prasme analizēt, vērtēt, izdarīt pamatotus secinājumus, izmantojot pētījuma empīriskos datus;
- Prasme kritiski izvērtēt iegūtos rezultātus un veidot diskusiju;
- Secinājumu oriģinalitāte;
- Prasme sasaistīt darba teorētisko daļu un citu pētījumu analīzi ar sava empīriskā pētījuma datu analīzi, pētījuma rezultātiem un secinājumiem.

7.5. Darba valodas kvalitāte

- Korekta zinātniskā rakstu valodas stila lietošana tekstā;
- Nozares terminoloģijas precīzs lietojums;
- Pareizi lietotas interpunkcijas zīmes un ievērota vārdu pareizrakstība.

7.6. Atbilstība zinātniska darba normām un tehniskajām prasībām

- Atbilstošs darba apjoms;
- Prasme strādāt ar zinātnisko literatūru un informācijas avotiem (meklēt, atlasīt, izvērtēt, analizēt);
- Precīza atsauču un norāžu sistēmas veidošana atbilstoši klasiskajam *APA* (*American Psychological Association*) vai adaptētajam *APA* norāžu veidošanas stilam. Visiem citējumiem tekstā ir atsauces, visi izmantotie avoti ir iekļauti izmantoto informācijas avotu sarakstā;
- Darba atbilstība tehniskā noformējuma prasībām (formatējums, lappušu iestatījumi, burtveidoli, automātiskais satura rādītājs);
- Ilustratīvā materiāla izmantošana tekstā un atbilstošs noformējums.

8. KURSA UN NOSLĒGUMA DARBA AIZSTĀVĒŠANA UN VĒRTĒŠANA

8.1. Kursa darba aizstāvēšana un vērtēšana

Kursa darba aizstāvēšana notiek, piedaloties vismaz diviem nodaļas docētājiem. Kursa darba autors īsi (līdz septiņām minūtēm) iepazīstina klātesošos ar pētījuma problēmu, hipotēzi un/vai pētījuma jautājumiem, darba izstrādes gaitu un galvenajiem secinājumiem. Nodaļas docētāji un klātesošie studējošie uzdod jautājumus (līdz piecām minūtēm). Darba izstrādes gaitas un rezultātu vērtējumu sniedz kursa darba vadītājs.

Ja kursa apraksts paredz kursa darba recenzentu, rakstiska recenzija jāiesniedz studiju metodiķim, kuram jādara zināms recenzenta viedoklis studējošajam vismaz 24 stundas pirms kursa darba aizstāvēšanas. Darba aizstāvēšanas procedūrā tiek iekļauts recenzenta mutiskais vērtējums vai arī – recenzenta prombūtnes gadījumā – klātesošie tiek iepazīstināti ar rakstiskās recenzijas pamattēzēm. Procedūras noslēgumā ir paredzēts autora galavārds.

Kursa darba vērtēšanā tiek ņemti vērā:

- 1) darba atbilstība kvalitātes kritērijiem;
- 2) darba autora ziņojums (prasme zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamus pētījuma virzienus);
- 3) atbildes uz jautājumiem un prasme diskutēt.

Par kursa darba atzīmi slēgtā sēdē lemj darba vadītājs, recenzents (ja ir paredzēts) un pārējie docētāji, kuri piedalījušies aizstāvēšanā. Vērtējums tiek paziņots studējošajam pēc sēdes beigām, nodrošinot vērtējuma konfidencialitāti. Kursa darbus vērtē ar vienu atzīmi 10 ballu skalā. Zemākais sekmīgais kursa darba vērtējums ir 4 (gandrīz viduvēji).

8.2. Noslēguma darba aizstāvēšana un vērtēšana

Noslēguma darba aizstāvēšana notiek gala pārbaudījumu komisijas atklātā sēdē. Komisijas sastāvu katram gadam apstiprina ar LU rīkojumu rektors. Komisijas priekšsēdētājs un vietnieks ir personas ar doktora grādu. Bakalaura gala pārbaudījumu komisijas locekļiem ir jābūt akadēmiskā personāla pārstāvjiem ar doktora vai maģistra grādu. Maģistra akadēmisko studiju programmās gala pārbaudījumu komisijas locekļiem, izņemot sekretāru, jābūt doktora zinātniskajam grādam vai docenta akadēmiskajam nosaukumam. Profesionālā maģistra studiju noslēguma pārbaudījumu komisijas priekšsēdētājs un vismaz puse no komisijas sastāva ir nozares speciālisti. Vismaz pusei no komisijas locekļiem jābūt ar doktora grādu.

Gala pārbaudījuma komisija ir lemtspējīga, ja tās sēdē piedalās priekšsēdētājs vai viņa vietnieks, komisijas sekretārs un vismaz viens komisijas loceklis.

Pārbaudījumu komisijas darba grafiku sastāda studiju metodiķis.

Noslēguma darbu var aizstāvēt visi studējošie, kuri līdz semestra reģistrācijas nedēļas beigām ir nokārtojuši akadēmiskās saistības par iepriekšējiem semestriem. Ja studiju plāns paredz studiju kursu apguvi arī pēdējā semestrī, tad akadēmiskajām saistībām par šiem studiju kursiem ir jābūt nokārtotām ne vēlāk kā astoņas nedēļas pirms darba aizstāvēšanas. Studējošo sarakstu, kuriem atļauts kārtot noslēguma pārbaudījumu, apstiprina ar SZF dekāna norādījumiem.

Gatavojoties darba aizstāvēšanai, studējošajam ir tiesības iepazīties ar darba recenziju un recenzenta jautājumiem vismaz 24 stundas pirms darba aizstāvēšanas.

Noslēguma darba aizstāvēšanā tiek ievērota šāda kārtība:

- 1) autora uzstāšanās (līdz septiņām minūtēm), kurā raksturo pētījuma problēmu, teorētisko bāzi, izvirzīto hipotēzi, pētījuma jautājumus, iepazīstina ar darba izstrādes gaitu, iegūtajiem rezultātiem, galvenajiem secinājumiem. Vēlams sagatavot arī izdales vai demonstrējamo materiālu;
- 2) atbildes uz recenzenta, komisijas locekļu un citu klātesošo jautājumiem. Atbildes tiek sniegtas uz katru jautājumu tūlīt pēc tā uzdošanas. Jautājumiem un atbildēm tiek atvēlēts ne vairāk par 10 minūtēm;
- 3) darba zinātniskā vadītāja uzstāšanās/atsauksme, kurā tiek raksturots darba process, darba stils, prasmes un iemaņas veikt patstāvīgu pētījumu, gala rezultāta vērtējums (saskaņā ar kursa aprakstu);
- 4) recenzenta uzstāšanās, kurā darbs tiek vērtēts saskaņā ar 7. nodaļā aprakstītajiem darbu vērtēšanas kritērijiem. Savu uzstāšanos recenzents noslēdz ar vērtējumu – vai izstrādātais darbs atbilst prasībām un pretendents ir piešķirams bakalaura vai maģistra grāds. Ja recenzents uz sēdi nevar ierasties, komisijas sekretārs vai komisijas priekšsēdētājs nolasa iepriekš iesniegto rakstisko recenziju;
- 5) galavārds – autors atbild uz recenzenta piezīmēm, nepieciešamības gadījumā aizstāvēt savu nostāju.

Noslēguma darba vērtēšanā tiek ņemti vērā:

- darba atbilstība kvalitātes kritērijiem;
- darba autora ziņojums (prasme zinātniski, koncentrēti un argumentēti iepazīstināt ar veikto pētījumu, formulēt secinājumus, norādīt turpmākos iespējamus pētījuma virzienus);
- atbildes uz jautājumiem un prasme diskutēt.

Pēc visu darba grafikā paredzēto darbu aizstāvēšanas procedūras pabeigšanas komisijas priekšsēdētājs pasludina pārtraukumu atklātās sēdes gaitā un paziņo tās atsākšanas laiku. Pārtraukuma laikā notiek komisijas slēgtā sēde, kurā komisijas locekļi lemj par atzīmēm (10 ballu sistēmā). Ja darbu zinātniskie vadītāji vai recenzenti slēgtā sēdē nevar piedalīties, viņi līdz sēdes sākumam savu vērtējumu nodod komisijas sekretāram. Lēmums par vērtējumiem tiek pieņemts, atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja ir vienāds “par” un “pret” balsu skaits, noteicošā ir komisijas priekšsēdētāja balss. Noslēguma pārbaudījumu vērtē ar vienu atzīmi 10 ballu skalā. Zemākais sekmīgais vērtējums katrā noslēguma pārbaudījuma daļā ir 4 (gandrīz viduvēji).

Pārbaudījumu komisijas atklātās sēdes turpinājumā tiek paziņoti noslēguma darbu aizstāvēšanas vispārējie rezultāti – īsumā raksturota aizstāvēšanas gaita un tās rezultāti, neminot atsevišķu darbu vērtējumus. Atzīmes publiski netiek nosauktas, tās ieraksta sēdes protokolā un noslēguma darbu otro eksemplāru dokumentārajās lapās, kā arī paziņo noslēguma darbu autoriem individuālā kārtā.

9. AKADĒMISKĀS ĒTIKAS UN AKADĒMISKĀ GODĪGUMA IEVĒROŠANA

“Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (apstiprināti ar LU Senāta 26.04.2021. lēmumu Nr. 2-3/48) (Latvijas Universitāte, 2021) nosaka, ka studējošajiem jāievēro akadēmiskais godīgums, nepieļaujot plaģiātu un negodprātīgu intelektuālā īpašuma izmantošanu. Nopietnākie akadēmiskā godīguma pārkāpumi kursa un noslēgumu darbos var būt:

- jebkādu pētījumu rezultātu viltošana un safabricēšana;
- viltotas atsauces – atsaukšanās uz neeksistējošām publikācijām, pētījumiem vai datiem;
- plaģiāts un pašplaģiāts;
- citu personu savāktu datu, pētījumu un ideju izmantošana bez atsauces;
- anonimitātes un konfidencialitātes neievērošana attiecībā uz pētījumā iesaistītām personām;
- tikai to pētījuma rezultātu selektīva izmantošanā tā, ka tie apstiprina autora hipotēzes vai pētnieciskos pieņēmumus.

Plaģiāts ir īpaši nopietns akadēmiskā godīguma pārkāpums. “Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” definē, ka “par plaģiātu ir uzskatāma cita autora publicētu vai nepublicētu darbu (t.sk. vārdu, izteikumu, attēlu u.c.) izmantošana, nenorādot precīzu atsauci uz attiecīgo autoru vai darbu. Plaģiātam ir daudzveidīgas izpausmes formas, kuras konstatē gan tekstos, kuros nav norādītas atsauces uz oriģinālo darbu, gan tekstos ar atsaucēm”. Zemāk ir uzskaitīti plaģiāta veidi, kas norādīti “Noteikumos par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (2021):

- **avoti nav citēti:**
 - autors savā vārdā iesniedz visu kāda cita autora sarakstītu darbu (viltvārdība);
 - autors savā tekstā kopē lielus fragmentus (vienu vai vairākas rindkopas vai to daļas) no cita teksta, tos nepārfrāzējot;
 - autors mēģina noslēpt plaģiātu, savā tekstā iekopējot fragmentus no vairākiem avotiem un veicot sīkas izmaiņas teikumu struktūrā, lai šie dažādie fragmenti saderētu kopā, taču pārsvarā autentiskā teksta formulējumi tiek saglabāti;
 - autors ir saglabājis autentiskā avota satura būtību, bet ir nedaudz to pārfrāzējis un pārveidojis atslēgas vārdus;

- autors pārfrāzē citu autoru darbu fragmentus tā, lai atsevišķie fragmenti saderētu kopā, tā vietā, lai uzrakstītu oriģinālu tekstu;
- autors bagātīgi izmanto fragmentus no saviem iepriekšējiem darbiem, tādējādi pārkāpjot darba oriģinalitātes nosacījumus, kas tiek sagaidīti akadēmiskajā vidē;
- **avoti ir citēti, bet teksts ir uzskatāms par plaģiātu:**
 - autors min citētā autora vārdu, bet nenorāda citētā avota specifisko informāciju (piem., nosaukumu, izdevēju u.tml.), līdz ar to atsauci nevar atrast un nevar pārliecināties, ka darbs, uz ko atsaucas, eksistē;
 - autors apzināti sniedz neprecīzu vai kļūdainu informāciju par citētajiem avotiem, lai padarītu to atrašanu neiespējamu (maldināšana);
 - autors norāda precīzu atsauci uz avotu, bet nepūlas teksta fragmentu noformēt kā citātu, ja šis fragments ir kopēts vai pārfrāzēts ļoti tuvu tekstam, radot nepareizu priekšstatu un pretendējot uz informācijas oriģinālu pasniegšanu;
 - autors savā darbā pārņem analīzi no cita pētījuma, savirknējot fragmentus – citātus (cita autora radīta teksta fragmenta izmantojums, norādot atsauci uz autoru un darbu un to skaidri atdalot no sava teksta) un parafrāzes (jēdzienu, spriedumu vai citu autoru plašāku domu izteikšana ar saviem vārdiem, saglabājot to būtību, bet ne tā, kā tas izteikts attiecīgās informācijas avotā) no citiem darbiem, pārņemot arī atsauces uz šiem fragmentiem no citiem darbiem, taču autora darbā gandrīz nemaz nav viņa paša oriģinālā teksta;
 - autors dažās vietās norāda precīzas atsauces uz citētajiem avotiem, bet citās vietās pārfrāzē tekstu no citiem avotiem bez atsaucēm;
 - autors tulko citu autoru darbus vai interneta resursos pieejamo informāciju no citas valodas ar vai bez tajā esošajām atsaucēm, norādot tikai sevi kā darba oriģinālo autoru.

Pašplaģiāts ir sava darba vai darba fragmenta vairākkārtēja izmantošana, uzdodot to par oriģinālu darbu. Darbs jānoformē pareizi, izmantojot bibliogrāfiskās atsauces (sk. [7a.](#) un [7b. pielikumu](#)).

Mācībspēks, kurš konstatē plaģiātu kursa darbā, rakstiski ziņo par to SZF dekānam Pamatojoties uz šo ziņojumu, SZF dekāns pieņem atbilstošu lēmumu saskaņā ar “Noteikumiem par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (2021). Studējošais ir tiesīgs iesniegt rakstisku paskaidrojumu LU noteiktajā kārtībā.

Sk. “Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (2021) https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Par_mums/Akademiskas_etikas_komisija/SL_2-3-48-2021_akd_godigums_noteikumi.pdf pielikumu.

Ja plaģiāts ir konstatēts kursa darbā, dekāns, ņemot vērā plaģiāta apjomu un akadēmiskās ētikas pārkāpuma smagumu, ir tiesīgs:

- samazināt vērtējumu;
- uzdot atkārtoti izstrādāt kursa darbu par citu tematu;
- atstādināt no kursa darba aizstāvēšanas, izdarot ierakstu pārbaudījumu protokolā;
- ierosināt LU vadībai izteikt studējošajam brīdinājumu par eksmatrikulāciju;
- ierosināt LU vadībai studējošo eksmatrikulēt.

Studējošais drīkst atkārtoti aizstāvēt kursa darbu ne agrāk kā pēc sešiem mēnešiem.

Ja plaģiāts tiek konstatēts noslēguma darbā, SZF dekāns ierosina LU vadībai studējošo eksmatrikulēt saskaņā ar “Noteikumiem par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (2021) un “Procedūru gadījumos, kad, veicot elektronisko pārbaudi, studiju darbā konstatētas plaģiāta pazīmes” (apstiprināta ar LU 22.04.2014. rīkojumu Nr. 1/125) (Latvijas Universitāte, 2014). Studējošais ir tiesīgs iesniegt rakstisku paskaidrojumu LU noteiktajā kārtībā (sk. “Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē” (2021) https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Par_mums/Akademiskas_etikas_komisija/SL_2-3-48-2021_akd_godigums_noteikumi.pdf pielikumu).

Studējošais drīkst atkārtoti aizstāvēt noslēguma darbu ne agrāk kā pēc 12 mēnešiem.

10. APELĀCIJU UN SŪDZĪBU IZSKATĪŠANAS KĀRTĪBA

10.1. Sūdzību izskatīšanas kārtība

Studējošais ir tiesīgs iesniegt sūdzību:

- 1) par kursa darba aizstāvēšanas norisi;
- 2) par kļūdu kursa darba aizstāvēšanas vērtēšanas procesā.

Sūdzība un dokumenti, kas apstiprina sūdzībā minētos apstākļus, jāiesniedz mācībspēkam, kurš novērtējis kursa darba aizstāvēšanas procesu, piecu darba dienu laikā no vērtējuma paziņošanas LUIS vai e-studijās. Sūdzība tiek izskatīta piecu darba dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas.

Izskatot sūdzību, var tikt pieņemts viens no šādiem lēmumiem:

- 1) izlikt studējošajam citu vērtējumu;
- 2) pēc mācībspēka priekšlikuma SZF dekāns pieņem lēmumu par kursa darba aizstāvēšanas atkārtotu norisi, ja kursa darba aizstāvēšanā pieļauti būtiski procesuāli pārkāpumi;
- 3) noraidīt sūdzību.

10.2. Apelāciju izskatīšanas kārtība

Studējošais ir tiesīgs iesniegt apelāciju:

- 1) ja SZF dekāns studējošajam nav devis atļauju kārtot noslēguma pārbaudījumus;
- 2) par noslēguma pārbaudījuma norisi.

Apelācija un dokumenti, kas apstiprina apelācijā minētos apstākļus, jāiesniedz SZF Apelācijas komisijas priekšsēdētājam triju darba dienu laikā pēc noslēguma pārbaudījuma rezultātu paziņošanas vai atteikuma iekļaut to studējošo sarakstā, kam atļauts kārtot noslēguma pārbaudījumus. SZF Apelācijas komisija izskata studējošā iesniegumu trīs darba dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas. Uz komisijas sēdi uzaicina apelācijas iesniedzēju. Komisijas lēmumu studējošajam izsniedz rakstveidā.

Izskatot apelāciju, var tikt pieņemts viens no šādiem lēmumiem:

- 1) atļaut kārtot noslēguma pārbaudījumus (ja SZF dekāns nebija devis atļauju kārtot noslēguma pārbaudījumus);
- 2) atļaut atkārtoti kārtot noslēguma pārbaudījumu (ja apelācija tika iesniegta par noslēguma pārbaudījumu norisi);
- 3) noraidīt apelāciju.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

- American Psychological Association [APA]. (2020). *Publication Manual of the American Psychological Association: the Official Guide to APA Style* (7th ed.). American Psychological Association.
- Latvijas Universitāte. (2004). *Latvijas Universitātes iekšējās kārtības noteikumi studējošajiem*.
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/3._STUDIJU_UN_ZINATNES_PROCESU_REGLAMENTEJOSIE_DOKUMENTI/Latvijas_Universitates_ieksejas_kartibas_noteikumi_studejosajiem_LV.pdf
- Latvijas Universitāte. (2021). *Latvijas Universitātes Akadēmiskās ētikas kodekss* (Apstiprināts Senāta sēdē 26.04.2021., lēmums Nr. 2-3/46).
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/1._VISPAREJIE_DOKUMENTI/SL_2-3-46-2021_LU_Akademiskas_etikas_kodekss.pdf
- Latvijas Universitāte. (2011). *Nolikums par noslēguma pārbaudījumiem Latvijas Universitātē* (Apstiprināts ar LU 27.12.2011. Senāta lēmumu Nr. 183).
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/3._STUDIJU_UN_ZINATNES_PROCESU_REGLAMENTEJOSIE_DOKUMENTI/SL_183_Nolikums_par_nosleguma_parbaudijumiem.pdf
- Latvijas Universitāte. (2021). *Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē* (Apstiprināts ar LU 26.04.2021. Senāta lēmumu Nr. 2-3/48 redakcijā).
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/1._VISPAREJIE_DOKUMENTI/SL_2-3-48-2021_Noteikumi_par_akad_god_LU.pdf
- Latvijas Universitāte. (2015). *Studiju kursu pārbaudījumu organizēšanas kārtība Latvijas Universitātē* (Apstiprināts ar LU 29.06.2015. Senāta lēmumu Nr. 211 redakcijā).
https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/LU.LV/www.lu.lv/Dokumenti/Dokumenti_LV/3._STUDIJU_UN_ZINATNES_PROCESU_REGLAMENTEJOSIE_DOKUMENTI/SL_211_kons_Studiju-kursu-parbaudijumu-organizesana.pdf
- Mūze, B., Pakalna, D., & Kalniņa, I. (2005). *Bibliogrāfiskās norādes un atsauces* (Metodiskais līdzeklis). LU Akadēmiskais apgāds.

PIELIKUMI

Paraugš iesniegumam par temata apstiprināšanu kursa darbam

Sociālo zinātņu fakultātes

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

direktoram profesoram Jānim Lejiņam

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

_____ . kursa studenta

Pētera Ciņa, stud. apl. Nr. pc00010

iesniegums.

Lūdzu apstiprināt kursa darba tematu

“ _____
_____ ”.

Darba vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa

Rīgā, dd.mm.gggg.

(studenta paraksts, paraksta atšifrējums)

Saskaņots: _____ I. Kalniņa, dd.mm.gggg

(paraksts)

Apstiprinu: studiju programmas direktors _____ J. Lejiņš dd.mm.gggg.

(paraksts)

Paraugš iesniegumam par temata apstiprināšanu noslēguma darbam

Sociālo zinātņu fakultātes

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

direktoram profesoram Jānim Lejiņam

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

____. kursa studenta

Pētera Ciņa, stud. apl. Nr. pc00010

iesniegums.

Lūdzu apstiprināt bakalaura (maģistra, diplom-) darba tematu

” _____
_____”

Darba nosaukums angļu valodā:

” _____
_____”

Darba vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa

Rīgā, dd.mm.gggg.

(studenta paraksts, paraksta atšifrējums)

Saskaņots: _____ I. Kalniņa, dd.mm.gggg

(paraksts)

Apstiprinu: studiju programmas direktors _____ J. Lejiņš dd.mm.gggg.

(paraksts)

Paraugš iesniegumam par temata precizēšanu noslēguma darbam

Sociālo zinātņu fakultātes

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

direktoram profesoram Jānim Lejiņam

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

_____ . kursa studenta

Pētera Ciņa, stud. apl. Nr. pc00010

iesniegums.

Lūdzu precizēt bakalaura (maģistra, diplom-) darba tematu

” _____
_____ ”.

Darba nosaukums angļu valodā:

” _____
_____ ”.

Darba vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa

Rīgā, dd.mm.gggg. (studenta paraksts, paraksta atšifrējums)

Saskaņots: _____ I. Kalniņa, dd.mm.gggg
(paraksts)

Apstiprinu: studiju programmas direktors _____ J. Lejiņš dd.mm.gggg.
(paraksts)

Dokumentārās lapas paraugs

Kursa darbs “_____”

izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir _____ rakstzīmes (ieskaitot intervālus, bet neieskaitot zemspītras atsaucis).

Autors: _____ Pēteris Cinis

(paraksts)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa _____

(paraksts)

dd.mm.gggg.

Dokumentārās lapas paraugs

Bakalaura (maģistra, diplom-) darbs “ _____ ”
izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba apjoms (no ievada līdz secinājumiem ieskaitot) ir _____ rakstzīmes (ieskaitot intervālus, bet neieskaitot zemspvītras atsauces).

Autors: _____ Pēteris Cinis
(*paraksts*)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai.

Vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa _____
(*paraksts*)

dd.mm.gggg.

Recenzents: docents Dr. sc. pol. Jānis Bērziņš _____
(*paraksts*)

Darbs iesniegts Politikas zinātnes nodaļā dd.mm.gggg.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Ineta Bērziņa _____
(*paraksts*)

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

dd.mm.gggg. prot. Nr. _____

Komisijas sekretāre: lektore Anda Kociņa _____
(*paraksts*)

Titullapas paraugs

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
POLITIKAS ZINĀTNES NODAĻA

**SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS IESPĒJAS PUBLISKAJĀ PĀRVALDĒ
LATVIJĀ**

BAKALAURA DARBS

Autors: Pēteris Cinis

Studenta apliecības Nr.: pc00010

Darba vadītāja: profesore Dr. sc. pol. Inta Kalniņa

RĪGA 2022

SATURS

Apzīmējumu saraksts	4
Ievads	5
1. Nodaļas nosaukums	8
1.1. Apakšnodaļas nosaukums	8
1.2. Apakšnodaļas nosaukums	11
1.3. Apakšnodaļas nosaukums	14
2. Nodaļas nosaukums	17
2.1. Apakšnodaļas nosaukums	17
2.2. Apakšnodaļas nosaukums	21
3. Nodaļas nosaukums	29
3.1. Apakšnodaļas nosaukums	29
3.2. Apakšnodaļas nosaukums	34
4. Rezultāti un diskusija	46
5. Secinājumi	57
Izmantotie informācijas avoti	66
Pielikumi	69
1. pielikums Nosaukums	70
2. pielikums Nosaukums	74

Norāžu apraksti, saraksta kārtošana un atsauces tekstā pēc klasiskā APA (American Psychological Association) norāžu veidošanas stila

1. Bibliogrāfisko norāžu un atsauču sistēma

Viena no akadēmiskās ētikas un akadēmiskā rakstības stila prasībām ir precīza norāžu un atsauču sistēmas veidošana atbilstoši noteiktiem stiliem vai standartiem, kuru ir samērā daudz. Izplatītākie no tiem ir *APA (American Psychological Association)*, *MLA (Modern Language Association)*, Hārvardas, Čikāgas norāžu un atsauču veidošanas stili.

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Socioloģijas un Informācijas un bibliotēku studiju nodaļās visos akadēmiskajā rakstības stilā iesniedzamajos darbos izmantojams *APA (American Psychological Association)* norāžu un atsauču veidošanas stils, kas tiek uzskatīts par vadošo vides un sociālajās zinātnēs. Norādes un atsauces veidojamas pēc *Publication Manual of the American Psychological Association* jaunākā – 7. izdevuma (American Psychological Association [APA], 2020) noteiktajām prasībām.

Bibliogrāfiskā norāde (turpmāk tekstā – norāde) ir pilnais informācijas avota apraksts, kurā ir sniegta nepieciešamās ziņas, kas raksturo avotu (**autors/i, datējums, nosaukums, izdošanas vieta, izdevējs**). Tām jābūt pietiekamām, lai informācijas avotu varētu identificēt un atrast. **Bibliogrāfiskās norādes APA stilā kārto teksta beigās alfabētā.**

Bibliogrāfiskā atsauce (turpmāk tekstā – atsauce) ir bibliogrāfiskās norādes īsā forma, ko **ietver tekstā**, lai norādītu uz informācijas avotu, kas tekstā pieminēts vai no kura ņemts tiešs citējums, ideja, fakti, teorija vai dati. Atsauce palīdz atrast precīzu izmantotās informācijas atrašanās vietu avotā (Mūze u. c., 2005, 13. lpp.).

Norādes un atsauces veido vienotu sistēmu, kas palīdz noskaidrot, kādas citu autoru teorijas, atziņas, iepriekš veiktus pētījumus, jēdzienu un terminu definīcijas autors izmantojis savā darbā, kā arī parāda paša autora devumu tēmas izpētē.

2. Atsauces tekstā

Atsauces tekstā jāiekļauj, ja tiek tieši citēts kāda cita autora darba fragments, darbs tiek pieminēts, tiek izmantoti jau iepriekš apkopotu datu, tiek analizētas teorijas vai citi pētījumi. Atsauces palīdz atrast pilno informācijas avota aprakstu – norādi – izmantoto informācijas avotu sarakstā teksta beigās.

Ja ir izmantoti citu autoru darbi un atsauces tekstā netiek dotas, uzskatāms, ka autors šos tekstus, idejas vai faktus uzdevis par saviem. Tādējādi tiek pārkāptas autortiesības un akadēmiskās ētikas normas, veidots plaģiāts.

APA stils nosaka tikai vienu – **autora un datējuma atsauču veidošanas sistēmu** (*author - date citation system*). Tas nozīmē, ka jau pašā tekstā tiek iekļautas galvenās ziņas par izmantoto informācijas avotu – autors un datējums.

Ja autors tekstā tiek nosaukts, iekavās aiz tā liek datējumu (gadu vai datumu) un lappusi, ja tiek izmantots tiešs citējums vai atsauce tiek veidota uz konkrētu vietu tekstā.

PIEMĒRI

Profesors D. Auers (2020) ir analizējis, kā daļība Eiropas Savienībā ir ietekmējusi Latvijas politisko sistēmu.

Promocijas darba “Pārrobežu sadarbība pierobežas teritorijās” noslēgumā Santa Usāne piedāvā priekšlikumus pārrobežu sadarbības veicināšanai un teritoriju attīstībai pierobežā (2021, 163.–164. lpp.).

1. tabulā parādīts, kā veidot atsauces, atkarībā no autoru skaita un tā, vai autors tekstā tiek vai netiek nosaukts.

1. tabula
Atsauču veidošana (American Psychological Association [APA], 2020)

<i>Autors/i</i>	<i>Pirmo reizi citējot (autors/i tiek minēts tekstā)</i>	<i>Atkārtoti citējot (autors/i tiek minēts tekstā)</i>	<i>Pirmo reizi citējot (autors/i netiek minēts tekstā)</i>	<i>Atkārtoti citējot (autors/i netiek minēts tekstā)</i>
<i>Viens autors</i>	Profesore V. Zelče (2021)	V. Zelče (2021)	(Zelče, 2021)	(Zelče, 2021)
<i>Divi autori</i>	Sociologi A. Zobena un R. Felcis (2018)	A. Zobena un R. Felcis (2018)	(Zobena & Felcis, 2018)	(Zobena & Felcis, 2018)
<i>Trīs autori</i>	Politikas pētnieces Ž. Ozoliņa, I. Reinholde un S. Rudzīte (2014)	Ozoliņa u.c. (2014)	(Ozoliņa u.c., 2014)	(Ozoliņa u.c., 2014)
<i>Četri autori</i>	D. Pakalna, B. Holma, N. Grass un V. Meņšikovs (2017)	Pakalna u.c. (2017)	(Pakalna u.c., 2017)	(Pakalna u.c., 2017)
<i>Pieci autori</i>	Pētnieki V. Valtenbergs, I. Beizītere, I. Krūmiņa, Z. Avotniece un I. Grumolte-Lerhe (2021)	Valtenbergs u.c. (2021)	(Valtenbergs u.c., 2021)	(Valtenbergs u.c., 2021)
<i>Divdesmit vai vairāk autori</i>	Socioloģe B. Bela u.c. (2018)	Bela u.c. (2018)	(Bela u.c., 2018)	(Bela u.c., 2018)
<i>Kolektīvais autors, tiek izmantota abreviatūra</i>	Latvijas Nacionālā bibliotēka (LNB, 2022)	LNB (2022)	(Latvijas Nacionālā bibliotēka [LNB], 2022)	(LNB, 2022)

<i>Autors/i</i>	<i>Pirmo reizi citējot (autors/i tiek minēts tekstā)</i>	<i>Atkārtoti citējot (autors/i tiek minēts tekstā)</i>	<i>Pirmo reizi citējot (autors/i netiek minēts tekstā)</i>	<i>Atkārtoti citējot (autors/i netiek minēts tekstā)</i>
<i>Kolektīvais autors, netiek izmantoja abreviatūra</i>	Latvijas Republikas Saeima (2021)	Latvijas Republikas Saeima (2021)	(Latvijas Republikas Saeima, 2021)	(Latvijas Republikas Saeima, 2021)

Tieši citējumi tekstā jāliek pēdiņās, tiem jābūt precīziem. Atsaucē aiz datējuma norāda arī konkrētā fragmenta atrašanās vietu avotā (visbiežāk – lappusi). Ja tiešs citējums ir īsāks par 40 vārdiem, to iekļauj tekstā.

PIEMĒRS

Pētījumā tiek secināts, ka Eiropas Savienības definēto mediju brīvības mērķu sasniegšanu var sekmēt valsts ar mediju politikas instrumentu palīdzību, taču “kāda daļa ir pašas nozares rokās un valsts pārāk liela iejaukšanās to regulēšanā (piem., mediju iekšējās pārvaldības uzlabošanā) nesaskan ar mediju brīvības un neatkarības principu” (Ločmele, 2020, 88. lpp.).

Ja tiešs citējums ir garāks par 40 vārdiem, to neliek pēdiņās, bet izdala jaunā rindkopā ar atkāpi un raksta ar 11 punktu lieluma burtiem un vienas rindas atstarpi starp rindām.

PIEMĒRS

Pētnieki secina, ka kopumā sabiedriskajam pasūtījumam Latvijas un it īpaši Latgales informatīvās telpas stiprināšanā ir bijusi būtiska nozīme, tomēr starp sabiedriskā pasūtījuma ietvaros laikposmā no 2014. gada līdz 2019. gadam realizētajiem raidījumiem ir maz tādu raidījumu, par kuriem varētu apgalvot, ka tie sniedz ieguldījumu sabiedrības noturības veicināšanā pret hibrīdapdraudējumiem (Valtenbergs u.c., 2021, 39. lpp.).

Ja vienā atsaucē tik pieminēti vairāki informācijas avoti, tos kārtā alfabēta secībā un vienu no otra atdala ar semikolu.

PIEMĒRS

(De Leynet et al., 2021; Niu et al., 2021)

Atsauču veidošanas paraugi dažādiem informācijas avotiem tiks apskatīti šī pielikuma sadaļā “Norāžu paraugi” pēc norāžu aprakstiem.

3. Bibliogrāfisko norāžu struktūra

Bibliogrāfiskās norādes galvenais uzdevums ir sniegt pietiekamas ziņas par informācijas avotu, lai to būtu iespējams atrast. *APA* stils paredz četrus galvenos norādes elementus:

1. autors vai redaktors;
2. publicēšanas laiks;
3. nosaukums;

4. publicēšanas informācija (izdevējs drukātiem informācijas avotiem; DOI numurs vai interneta adrese (URL) – elektroniskiem informācijas avotiem).

Veidojot norādes aprakstu, jāatbild uz četriem jautājumiem – Kas? Kad? Ko? Kur? (sk. 2. tabulu).

2. tabula

Četri galvenie norādes apraksta elementi (American Psychological Association [APA], 2020)

	<i>KAS?</i>	<i>KAD?</i>	<i>KO?</i>	<i>KUR?</i>
<i>Norādes elements</i>	Autors	Datējums	Nosaukums	Publicēšanas informācija
<i>Drukātiem informācijas avotiem</i>	Autors/i vai redaktors	Gads vai datums	Nosaukums	Izdevējs
<i>Elektroniskiem informācijas avotiem</i>	Autors/i vai redaktors	Gads vai datums	Nosaukums	DOI vai URL adrese

3.1. Pirmais elements – autors vai redaktors

Autori vispirms uzrāda uzvārdu, tad aiz komata un atstarpes – iniciāli. Ja autoram ir vairāki iniciāļi, tos vienu no otra atdala ar punktu un tukšumzīmi. Informācijas avotam var būt arī kolektīvais autors – institūcija, piemēram, Latvijas Universitāte, Latvijas Nacionālā bibliotēka.

Ja informācijas avotam nav autora (ne individuālā, ne kolektīvā, autorības ziņās var uzrādīt redaktoru/s, pēc pēdējā iniciāļa, punkta un atstarpes iekavās norādot (Red.) (angļu valodā – (Ed.) vai (Eds.)).

Avotiem citās valodās (piemēram, franču, spāņu, itāļu, ķīniešu, krievu, vācu) to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

PIEMĒRI

Krūmiņa, L. (Red.)
 Goodin, R. E. (Ed.)
 Love, C., Stamps, C., & Morgan, B. (Eds.)

Norādes aprakstā iekļauj līdz 20 autoriem. Autorus vienu no otra atdala ar komatu. Pirms pēdējā autora liek komatu un & zīmi. Ja autoru ir vairāk nekā 20, pēc deviņpadsmitā autora iniciāļa liek daudzpunkti, tālāk norāda pēdējo autoru.

PIEMĒRS

Lund, B. D., Wang, T., Shamsi, A., Abdullahi, J., Awojobi, E. A., Borgohain, D. J., Bueno de la Fuente, G., Huerta, G. P., Isfandyari-Moghaddam, A., Islam, M. A., Khasseh, A. A., Lamba, M., Mannan, E. F., Manyonga, D., Nan, B., Nie, B., Raju N., V., Pineda, E. U., Shukla, R., ... Yusuf, A. O.

Ja darbam nav ne autora, ne redaktora, norādes aprakstu sāk ar darba nosaukumu. Atsaucē autora vietā pēdējās liek nosaukuma pirmos 3–4 vārdus un datējumu:

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. (2009). Zinātņu akadēmija.

Atsauce tekstā

(“Letonikas trešā kongresa”, 2009)

3.2. Otrais elements – datējums (publicēšanas laiks)

Aiz autorības ziņām apaļajās iekavās tiek norādīts laiks, kad informācijas avots ir publicēts vai radīts. Grāmatām norāda izdošanas gadu, bet seriālizdevumiem (žurnāliem, avīzēm) un interneta resursiem – gadu, mēnesi un datumu, ja tāds ir norādīts. Ja norādes aprakstā ir gan gads, gan datums, atsaucē liek tikai gadu.

Ja datējums informācijas avotā nav norādīts, apaļajās iekavās aiz autora/iem norāda “b. g.” (bez gada), angļu valodā – “n. d.” (no date).

Avotiem citās valodās (piemēram, franču, spāņu, itāļu, ķīniešu, krievu, vācu) to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

3.3. Trešais elements - nosaukums

Nosaukums var būt vārds, vārdu savienojums vai zīmju grupa, kas uzrādīta informācijas avotā, lai palīdzētu to identificēt (Mūze u.c., 2005).

APA stilā nosaukumu raksta slīprakstā (*italic*). Ar lielo burtu raksta tikai nosaukuma pirmo vārdu (izņēmums, protams, ir īpašvārdi).

Aiz nosaukuma pēc atstarpes apaļajās iekavās norāda **ziņas, kas paskaidro nosaukumu, piemēram, par adresējumu, žanru, sējumu, izdevumu, versiju vai atjauninājumu (elektroniskiem resursiem)**, ja tās norādītas pašā informācijas avotā. Numerāciju norāda ar arābu cipariem.

PIEMĒRI

(Metodiskais līdzeklis)

(Bakalaura darbs)

(3. sēj.)

(2. izd.)

(3. pārstrād. izd.)

(Versija 4.1.)

(2nd ed.)

(3rd ed.)

(11th ed.)

(Vol. 1)

Ja tas nepieciešams, tūlīt aiz ziņām par izdevumu pēc atstarpes kvadrātiekvās var norādīt ziņas, kas raksturo informācijas avota **veidu vai materiālu** un ir nepieciešamas tā identificēšanai.

PIEMĒRI

[Monogrāfija]

[Brošūra]

[Lekcijas prezentācija]

[Kopsavilkums]

[Grāmata tiešsaistē]

[Kompaktdisks]

[Fotogrāfija]

[Seriālizdevums tiešsaistē]

[Abstract]

[Monograph]

[Brochure]

[Kindle DX version]

[Adobe Digital Edition version]

[Lecture notes]

[Press release]

[CD]

3.4. Ceturtais elements – publicēšanas informācija

Grāmatām publicēšanas informācijā tiek norādīts izdevējs.

PIEMĒRI

Zinātne

LU Akadēmiskais apgāds

Princeton University Press

McGraw-Hill

CQ Press

Unisa

Rakstiem seriālizdevumos (žurnālos, avīzēs) norāda izdevuma nosaukumu, numuru (slīprakstā) un konkrētā raksta lappuses. Seriālizdevumiem izdevēju parasti nenorāda.

PIEMĒRI

Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 114, 91–118.

Tiešsaistē pieejamiem elektroniskiem resursiem norādes aprakstā ieteicams iekļaut visus tos pašus elementus, kas ir drukātajos informācijas avotos, pievienojot specifiskos – digitālā objekta identifikatoru *DOI* (*digital object identifier*) vai *URL* – interneta adresi. DOI numurs tiek norādīts kā hipersaite šādā formā: <https://doi.org/xxxx.xxxx.xxxx>. Elektroniskajiem informācijas resursiem bieži vien nebūs atrodamī visi četri nepieciešamie norādes elementi. Veidot aprakstu šādās situācijās palīdzēs 3. tabula.

3. tabula

Kā veidot norādi, ja nav atrodams kāds no četriem apraksta elementiem (American Psychological Association [APA], 2020)

<i>Trūkstošais elements</i>	<i>Kā veidot norādi</i>	<i>1. pozīcijā</i>	<i>2. pozīcijā</i>	<i>3. pozīcijā</i>	<i>4. pozīcijā</i>
<i>Ir atrodami visi elementi</i>	Iekļaujam visus elementus parastajā secībā.	Autors, A.	(datējums)	Nosaukums (Nosaukumu paskaidrojošās ziņas) [Vides vai materiāla veida apzīmējums]	DOI vai interneta saite
<i>Nav norādīts autors vai redaktors</i>	1. pozīcijā liekam nosaukumu.	Nosaukums (Nosaukumu paskaidrojošās ziņas) [Vides vai materiāla veida apzīmējums]	(datējums)	DOI vai interneta saite	-
2. pozīcijā liekam (b. g.) latviešu valodā vai (n. d.) angļu valodā). Avotiem citās valodās – (b. g.).		Autors, A.	(b. g.) (latviešu valodā); (n. d.) (angļu valodā); (b. g.) (avotiem citās valodās).	Nosaukums (Nosaukumu paskaidrojošās ziņas) [Vides vai materiāla veida apzīmējums]	DOI vai interneta saite
<i>Nav nosaukuma</i>	Nosaukuma vietā kvadrātiekvās liekam aprakstošu nosaukumu.	Autors, A.	(datējums)	[Aprakstošs nosaukums]	DOI vai interneta saite
<i>Nav autora un datējuma</i>	1. pozīcijā liekam nosaukumu; 2. pozīcijā liekam (b. g.) latviešu valodā vai (n. d.) angļu valodā). Avotiem citās valodās – (b. g.).	Nosaukums (Nosaukumu paskaidrojošās ziņas) [Vides vai materiāla veida apzīmējums]	(b. g.) (latviešu valodā); (n. d.) (angļu valodā); (b. g.) (avotiem citās valodās).	DOI vai interneta saite	

<i>Nav autora un nosaukuma</i>	Nosaukuma vietā kvadrātiekvāš liekam aprakstošu nosaukumu.	[Aprakstošs nosaukums]	(datējums)	DOI vai interneta saite	
--------------------------------	--	------------------------	------------	-------------------------	--

Tā kā elektroniskie resursi var mainīt savu atrašanās vietu, tie var arī vienlaicīgi būt pieejami vairākās interneta adresēs, piemēram, datubāzēs un institucionālajos repozitārijos, *APA* stilā par primāro tiek uzskatīts *DOI* numurs, jo tas ļauj atrast elektronisko resursu neatkarīgi no tā atrašanās vietas.

DOI numuru norādē atveido hipersaites formā: <http://dx.doi.org/10.XXXX/XXXXX>

Ja informācijas avotam ir *DOI* numurs, interneta adrese (URL) norādē nav jāuzrāda. Ja informācijas avotam nav *DOI*, norādes aprakstā norāda *URL* – interneta adresi.

Citi informācijas avotu norāžu izveides piemēri atrodami *APA* stila tīmekļa vietnē – <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>.

4. Bibliogrāfisko norāžu saraksta kārtojums

Bibliogrāfiskās norādes kārtā alfabētā teksta beigās sarakstā “Izmantotie informācijas avoti”. Uz visiem sarakstā iekļautajiem avotiem tekstā ir jābūt atsaucēm, neatkarīgi no tā, vai tas ir tieši citēts, tikai pieminēts, no tā aizgūta kāda ideja vai fakti.

APA stils paredz alfabētisku norāžu kārtojumu teksta beigās un neprasa norādes numurēt. Vispirms alfabētiskā secībā kārtā norādes ar latīņu alfabēta burtiem, pēc tam seko norādes ar slāvu alfabēta burtiem.

Ja izmantoto informācijas avotu sarakstā iekļauti vairāki viena autora darbi, tos kārtā augošā publicēšanas gadu secībā, neatkarīgi no tā, ar kādu burtu sākas darba nosaukums.

PIEMĒRI

Zitmane, M. (2019).

Zitmane, M. (2021).

Ja autoram ir vairāki vienā gadā izdoti darbi, tos kārtā nosaukumu alfabētā, bet aiz gada liek mazos burtus “a”, “b” utt.

PIEMĒRI

Zanders, V. (2021a). Grāmatniecība. No O. Spārītis. (Sast.), *Latvijas kultūras vēsture* (300.–319. lpp.).

Jumava.

Zanders, V. (2021b). Latviešu kultūras sala Dānijā: grāmatu apgāds “Imanta” (1946–1971). No *Saites cauri laikiem: Dānija–Latvija: Diplomātisko attiecību 100 gadi* (28.–31. lpp.). Dānijas vēstniecība. Dānijas Kultūras institūts Igaunijā, Latvijā un Lietuvā; Latvijas Nacionālā bibliotēka. <https://letland.um.dk/lv/zinas/publikacija-saites-cauri-laikiem-danija-latvija>

Ja norādes apraksta pirmais elements ir nosaukums, to kārtā vienotā alfabētā pēc nosaukuma pirmā jēgpilnā vārda.

Norādes formatējam ar 1,27 cm pirmās rindas pārkari (*hanging*), lai izceltu autoru. Burtu izmērs – 12 punkti, rindstarpu lielums – 1,5.

PIEMĒRS

Rostoks, T., & Gavrilko, G. (2020). (Eds.). *Defence policy and the armed forces in times of pandemic*. Konrad Adenauer Stiftung.

5. Norāžu paraugi

Ņemot vērā informācijas avotu lielo daudzveidību, šajā pielikumā nebūs atrodami pilnīgi visi iespējamie norāžu paraugi. Tādos gadījumos ieteicams izmantot vislīdzīgāko paraugu vai meklēt informāciju APA stila tīmekļa vietnē (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>).

GRĀMATAS

Norādes shēma:

Viens autors

Autors, A. (Gads). *Nosaukums*. Izdevējs.

2–20 autori

Autors, A. A., Autors, B. B., Autors, C. C., Autors D. D. & Autors E. E. (Gads). *Nosaukums*. Izdevējs.

20 un vairāk autori

Autors, A. A., Autors, B. B., Autors, C. C., Autors D. D., Autors E. E., Autors, F. F., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., ... Autors, J. J. (Gads). *Nosaukums*. Izdevējs.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Freibergs, V. (2021). *Viktora otrā grāmata*. Biedrība Ekrāns.

Atsauce tekstā

(Freibergs, 2021) (Freibergs, 2021, 35. lpp.)

Bibliogrāfiskā norāde

Hall, J. (2022). *Politics and the media: Intersections and new directions*. SAGE.

Atsauce tekstā

(Hall, 2022) (Hall, 2022, p. 29.)

Bibliogrāfiskā norāde

Berzina, I., & Zupa, U. (2020). *Latvijas sabiedrības griba aizstāvēt valsti: Veicinošie un kavējošie faktori* [Tiešsaistes grāmata]. Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija.

Atsauce tekstā

(Berzina & Zupa, 2020) (Berzina & Zupa, 2020, 26. lpp.)

Bibliogrāfiskā norāde

Croteau, D., Hoynes, W., & Childress, C. (2022). *Media/society: Technology, industries, content, and users* (7th ed.). SAGE.

Atsauce tekstā

(Croteau at al., 2022) (Croteau at al., 2022, p. 400)

Bibliogrāfiskā norāde

Щербинина, Ю. В. (2017). Книга-текст – коммуникация (Словарь-справочник новейших терминов и понятий). FORUM.*Atsauce tekstā*

(Щербинина, 2017) (Щербинина, 2017, с. 217)

Ja grāmatai ir atkārtots izdevums, to norāda nosaukumu paskaidrojošajās ziņās apaļajās iekavās tūlīt aiz nosaukuma un atstarpes.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Butulis, I., & Zunda, A. (2021). *Latvijas vēsture* (4. papild. izd.). Jumava.

Atsauce tekstā

(Butulis & Zunda, 2021) (Butulis & Zunda, 2021, 30. lpp.)

Bibliogrāfiskā norāde

Giddens, A. (2019). *Essentials of sociology* (7th ed.). W.W. Norton & Company, Inc.

Atsauce tekstā

(Giddens, 2019) (Giddens, 2019, p. 73)

Bibliogrāfiskā norāde

Florin, B., Vonderau, P., & Zimmermann, I. (2021). *Advertising and the transformation of screen cultures*. Amsterdam University Press.

Atsauce tekstā

(Florin et al., 2021) (Florin et al., 2021, p. 52)

Bibliogrāfiskā norāde

Bordens, K. S., & Abbott, B. B. (2018). *Research design and methods: A process approach* (10th ed.). McGraw-Hill Education.
Atsauce tekstā
(Bordens & Abbott, 2018) (Bordens & Abbott, 2018, p. 97)

Grāmatai var būt arī kolektīvais autors – kāda institūcija.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Latvijas Nacionālā bibliotēka. (2021). *Latvijas izdevējdarbības statistika 2020: Statistisko materiālu krājums*. Latvijas Nacionālā bibliotēka. <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/31071050.pdf>

Atsauce tekstā

(Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2021)

Bibliogrāfiskā norāde

OECD. (2022). *OECD Economic surveys: LATVIA: Executive summary* [Electronic resource]. <https://www.oecd.org/economy/latvia-economic-snapshot/>

Atsauce tekstā

(OECD, 2022)

Bibliogrāfiskā norāde

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde. (2022). *Latvijas statistikas gadagrāmata 2021* [Statistisko datu krājums]. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde.

Atsauce tekstā

(Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde, 2022)

Ja grāmatai nav ne individuālā, ne kolektīvā autora, to apraksta pēc redaktora, aiz uzvārda, iniciāļa, punkta un atstarpes, iekavās liekot (Red.) – latviešu valodā un (Ed.) vai (Eds) angļu valodā. Avotiem citās valodās to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Nikers, O., & Tabuns, O. (Eds). (2019). *Baltic security strategy report: What the Baltics can offer for a stronger alliance*. Jamestown Foundation.

Atsauce tekstā

(Nikers & Tabuns, 2019) (Nikers & Tabuns, 2019, p. 87)

Ja grāmatai nav ne individuālā, ne kolektīvā autora, ne redaktora, to apraksta pēc nosaukuma. Atsaucē pēdīnās liek pirmos 3–4 nosaukuma vārdus un gadu.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. (2009). Zinātņu akadēmija.

Atsauce tekstā

(“Letonikas trešā kongresa”, 2009)

DRUKĀTAS GRĀMATAS ELEKTRONISKĀ VERSIJA

PIEMĒRS

Schorsch, J. (2017). *The food movement, culture, and religion* [Adobe Digital Edition version].

https://doi.org/10.1007/978-3-319-71706-7_1

GRĀMATA NO ELEKTRONISKĀS DATUBĀZES

PIEMĒRS

Bibliogrāfiskā norāde

Zwiers, J. (2019). *The communication effect: How to enhance learning by building ideas and bridging information gaps* (ED 603130). ERIC.

<https://eric.ed.gov/?q=The+communication+effect%3a+How+to+enhance+learning+by+building+ideas+and+bridging+information+gaps+&id=ED603130>

Atsauce tekstā

(Zwiers, 2019) (Zwiers, 2019, p. 151)

GRĀMATAS NODALA VAI RAKSTS

Norādes shēma:

Drukātai versijai

Autors, A. (Gads). Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (XX.–XX. lpp.). Izdevējs.

Elektroniskai versijai ar DOI numuru

Autors, A. (Gads). Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (XX.–XX. lpp.). <https://doi.org/XXXXXXXXXX>

Elektroniskai versijai bez DOI numura

Autors, A. (Gads). Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (XX.–XX. lpp.). <http://wwwXXXX>

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Eglitis, D., Zitmane, M., & Ardava-Abolina, L. (2021). Gender and the democratic paradox in Latvia. In K. Fábíán, J. E. Johnson & M. Lazda (Eds.), *The Routledge handbook of gender in Central-Eastern Europe and Eurasia* (pp. 257–265). Routledge.

Atsauce tekstā

(Eglītis et al., 2021) (Eglītis et al., 2021, p. 258)

Bibliogrāfiskā norāde

Aron, L., Botella, M., & Lubart, T. (2019). Culinary arts: Talent and their development. In R. F. Subotnik, P. Olszewski-Kubilius & F. C. Worrell (Eds.), *The psychology of high performance: Developing human potential into domain-specific talent* (pp. 345–359). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000120-016>

Atsauce tekstā

(Aron et al., 2019) (Aron et al., 2019, p. 351)

Bibliogrāfiskā norāde

Cīrule S. (2021). Lasīšanas pētījumos izmantotās teorijas. No M. Saviča, (Sast.). *Latvijas Universitātes 78. starptautiskā zinātniskā konference; Latvijas Universitātes 79. starptautiskā zinātniskā konference. Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija*(Tēžu krājums) (54.–55. lpp.). LU Akadēmiskais apgāds. https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/54369/LU_78-79_konf_BIZ-sekcija_2021.pdf

Atsauce tekstā

(Cīrule, 2021) (Cīrule, 2021, 54. lpp.)

RAKSTS ŽURNĀLĀ VAI LAIKRAKSTĀ

Norādes shēma:

Autors, A., & Autors, B. (Datējums). Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums, numurs*, lpp.–lpp.

Žurnāliem datējumā norāda gadu vai gadu un mēnesi, ja tas **norādīts** izdevumā. Laikrakstiem norāda arī datumu. Ja rakstam ir *DOI*, to norāda aiz lappusēm hipersaites formā.

PIEMĒRI

Bibliogrāfiskā norāde

Hermanovska, S. (2020). Latvijas fotogrāfiskās biedrības krājums. *Latvijas Arhīvi*, 3, 28–44.

Atsauce tekstā

(Hermanovska, 2020) (Hermanovska, 2020, 29. lpp.)

Bibliogrāfiskā norāde

Sedlenieks, A. (2022, 4.–10. marts). Sankciju trieciens un Maskavas vairogi. *Sestdiena*, 14–18.

Atsauce tekstā

(Sedlenieks, 2022) (Sedlenieks, 2022, 15. lpp.)

Bibliogrāfiskā norāde

Pričins, M. (2021). When social media doesn't determine all: The topics and narratives of Latvian political parties on Facebook during the 2019 European Parliament elections campaign. *Tripodos: Communication*, 49. 151–165. <https://doi.org/10.51698/tripodos.2020.49p151-165>

Atsauce tekstā

(Pričins, 2021) (Pričins, 2021, pp. 152–153)

RAKSTS ŽURNĀLĀ AR DOI KĀ HIPERSAITI (ELEKTRONISKS RESURSS)

PIEMĒRS

Baranova, S., Nīmante, D., Kalnina, D., & Olesika, A. (2021). Students' perspective on remote on-line teaching and learning at the University of Latvia in the first and second COVID-19 period. Special issue digital technologies for sustainable education. *Sustainability*, 13(21), 11890. <https://doi.org/10.3390/su132111890>

Ja elektroniski pieejamam žurnāla rakstam nav DOI, aiz lappusēm norāda interneta adresi (URL), kur šis raksts pieejams.

NOSLĒGUMA DARBI UN PROMOCIJAS DARBI

Norādes shēma

Autors, A. (Gads). *Nosaukums* (Maģistra darbs). Augstskola, fakultāte, nodaļa.

PIEMĒRI

Maģistra darbs

Bibliogrāfiskā norāde

Zarovska, A. (2012). *Populisma komunikācijas analīze Latvijas ziņu portālu publikācijās par politiķi Aldi Gobzemu un viņa "Twitter" ierakstos (2020. gada oktobris–2021. gada marts)* (Maģistra darbs). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa.

Atsauce tekstā

(Zarovska, 2021) (Zarovska, 2021, 29. lpp.)

Promocijas darba kopsavilkums

Bibliogrāfiskā norāde

Viļuma, L. (2022). *Lietotāja pieredzes projektēšana: Latvijas Universitātes tīmekļvietnes informācijas arhitektūra* (Promocijas darba kopsavilkums). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa.

Atsauce tekstā

(Viļuma, 2022) (Viļuma, 2022, 17.–18. lpp.)

Bakalaura darbs no LU noslīguma darbu datubāzes

Karlova, K. (2022). *Latvijas vidusskolēnu zināšanas par dezinformāciju un prasmes to atpazīt sociālajā medijā "Facebook"* (Bakalaura darbs). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa. LU noslīguma darbu datubāze.

Disertācija no datubāzes "ProQuest Dissertations and Theses"

Henrichsen, J. R. (2021). *Securing the future of journalism: How discourse, logics, and champions clarify information security in journalism and journalism education* (Publication No. 28713587) (Doctoral dissertation, University of Pennsylvania (United States)). ProQuest Dissertations and Theses Global.

RAKSTI KONFERENČU VAI KONGRESU KRĀJUMOS

Norādes shēma

Autors, A., & Autors, B. (Gads, mēnesis). Raksta vai kopsavilkuma nosaukums. No A. Redaktors & B. Redaktors (Red.). *Konferences nosaukums*. Konferences organizētājs/i, Norises vieta. (lpp.–lpp.).

Ja konferences krājums pieejams internetā, aiz norises vietas norāda DOI numuru vai interneta adresi.

PIEMĒRS

Niklass, M. (2021). Burnout during the Covid pandemic: A case of the social services sector in Latvia. *Economic science for rural development conference proceedings*, LLU, 2021, Jelgava, Latvia. (pp. 576–584). <https://doi.org/10.22616/ESRD.2021.55.059>

Baklāne, A., & Reinsone, S. (2020). Virtualization of the digital humanities in the Nordic countries. In *5th conference: The preface to the post-proceedings. EUR workshop proceedings Vol. 2865: Digital humanities in the Nordic countries (DHN 2020): Post-proceedings of the 5th conference* (pp. 1–4). Riga, Latvia, October 21–23, 2020. <http://ceur-ws.org/Vol-2865/preface.pdf>

LEKCIJU PIEZĪMES VAI POWERPOINT PREZENTĀCIJAS

Norādes shēma

Autors, A. A. (Gads). *Prezentācijas nosaukums* [Lekcija vai PowerPoint prezentācija]. <http://xxxxx>

PIEMĒRS

Ločmele, K. (2021). *Digitālais nospiedums* [eTwinning Latvia attālinātā semināra ieraksts]. <https://www.youtube.com/watch?v=qx5AJpNXdqI>

VIDEOMATERIĀLI

Norādes shēma

Autors, A. A. (Gads, diena, mēnesis). *Videofaila nosaukums* [Videofails]. <http://xxxxx>

PIEMĒRS

Sprīņģe, I., & Roze, A. (2019). *Izdzīvotājas. Re:Baltica dokumentālā filma par vardarbību ģimenē* [Videofails]. <https://www.youtube.com/watch?v=mCLs9q275cE>

MediaSmarts. (2021, October 25). *Welcome to the Media Literacy Week teachers' hub!* [Video file]. <https://www.facebook.com/MediaSmarts/videos/1158225327919615>

NORMATĪVIE AKTI

Normatīvos aktus (likumus, Ministru kabineta noteikumus) apraksta pēc nosaukuma, datējumā norādot to aktuālās versijas pieņemšanas datumu. Normatīvo aktu elektroniskās versijas vajadzētu izgūt no Latvijas Vēstneša vietnes, jo tā būs oficiālā publikācija.

PIEMĒRI

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likums. (21.12.2020.). <https://likumi.lv/ta/id/319096-sabiedrisko-elektronisko-plassazinas-lidzeklu-un-to-parvaldibas-likums>

Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude (Ministru kabineta noteikumi Nr. 219.; izdoti saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 15. panta pirmo daļu). (10.03.2009). <https://likumi.lv/ta/id/189070-kartiba-kada-veicama-obligata-veselibas-parbaude>

Norāžu un atsauču veidošanai var izmantot arī **bezmaksas automātiskos rīkus**, piemēram, *Zotero* (<http://www.zotero.org/>), *Son of Citation Machine* (<https://www.citationmachine.net/>), *BibMe* (<http://www.bibme.org/>).

3. att. Automātiskā norāžu veidošana “Son of Citation Machine”

Abonētajās datubāzēs parasti tiek piedāvāta iespēja izveidot bibliogrāfiskās norādes aprakstu vai eksportēt to kādā no norāžu un atsauču pārvaldības rīkiem, piemēram, *Mendeley*, *EndNote*.

The screenshot shows the SAGE Journals interface for the article "Knowledge visualization and mapping of information literacy, 1975-2018" by Omerca Berra Dvornack. The page includes a navigation bar, a sidebar with options like "Download PDF" and "Open EPUB", and a main content area with an abstract and introduction. A callout box with the text "Norāžu veidošana" (Article creation) is overlaid on the abstract section.

5. att. Automātiskā norāžu veidošana datubāzē “SAGEjournals”

Norāžu apraksti, saraksta kārtošana un atsauces tekstā pēc adaptētā APA (*American Psychological Association*) norāžu veidošanas stila

1. Bibliogrāfisko norāžu un atsauču sistēma

Viena no akadēmiskās ētikas un akadēmiskā rakstības stila prasībām ir precīza norāžu un atsauču sistēmas veidošana atbilstoši noteiktiem stiliem vai standartiem, kuru ir samērā daudz. Izplatītākie no tiem ir APA (*American Psychological Association*), MLA (*Modern Language Association*), Hārvardas, Čikāgas Universitātes norāžu un atsauču veidošanas stili.

LU SZF Komunikācijas studiju un Politikas zinātnes nodaļās visos akadēmiskajā rakstības stilā iesniedzamajos darbos bibliogrāfiskās norādes veido, izmantojot APA stilu, bet bibliogrāfisko atsauču veidošanā lietojams studiju darba vajadzībām adapēts APA (*American Psychological Association*) atsauču veidošanas stils. Šis stils tiek uzskatīts par vadošo vides un sociālajās zinātnēs. Norādes veidojamas pēc *Publication Manual of the American Psychological Association* jaunākā – 7. izdevuma (American Psychological Association [APA], 2020) noteiktajām prasībām.⁴

Bibliogrāfiskā norāde ir informācijas avota apraksts, kurā ir sniegtas nepieciešamās ziņas, kas raksturo avotu. Tām jābūt pietiekamām, lai šo informācijas avotu varētu identificēt un atrast.

Bibliogrāfiskā atsauce ir bibliogrāfiskās norādes forma, kuru pievieno kā zemspvītras/zemteksta piezīmi lapas apakšējā daļā (parindē), atdalot ar svītru un rakstot ar 10 punktu burtiem. Zemspvītras piezīmes lieto, lai norādītu uz informācijas avotu, kas tekstā pieminēts, no kura ņemts tiešs citējums, ideja, teorija vai dati. Tās palīdz atrast precīzu izmantotās informācijas atrašanās vietu avotā.⁵

Bibliogrāfiskās norādes un atsauces veido vienotu sistēmu, kas palīdz noskaidrot, kādas citu autoru teorijas, atziņas, iepriekš veiktus pētījumus, jēdzienu un terminu definīcijas autors izmantojis savā darbā, kā arī parāda paša autora devumu tēmas izpētē.

2. Atsauces

Atsauces zemspvītras piezīmju formā jāiekļauj, ja tiek tieši citēts kāda cita autora darba fragments, darbs tiek pieminēts, tiek izmantoti jau iepriekš apkopotu datu, tiek analizētas teorijas vai citi pētījumi. Atsauces palīdz identificēt avotu izmantoto avotu sarakstā teksta beigās.

⁴ American Psychological Association [APA]. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association: The official guide to APA style* (7th ed.). American Psychological Association.

⁵ Mūze, B., Pakalna, D., & Kalniņa, I. (2005). *Bibliogrāfiskās norādes un atsauces* (Metodiskais līdzeklis). LU Akadēmiskais apgāds. 13. lpp.

Ja ir izmantoti citu autoru darbi un atsauces netiek dotas, uzskatāms, ka autors šos tekstus, idejas vai faktus uzdevis par saviem. Tādējādi tiek pārkāptas autortiesības un akadēmiskās ētikas normas, veidots plaģiāts.

Tieši citējumi tekstā jāliek pēdiņās, tiem jābūt precīziem. Atsaucē aiz datējuma norāda arī konkrētā fragmenta atrašanās vietu avotā. Ja tiešs citējums ir īsāks par 40 vārdiem, to iekļauj tekstā.

PIEMĒRS

Pētījumā tiek secināts, ka Eiropas Savienības definēto mediju brīvības mērķu sasniegšanu var sekmēt valsts ar mediju politikas instrumentu palīdzību, taču “kāda daļa ir pašas nozares rokās un valsts pārāk liela iejaukšanās to regulēšanā (piem., mediju iekšējās pārvaldības uzlabošanā) nesaskan ar mediju brīvības un neatkarības principu”.¹

¹ Ločmele, K. (2020). Ne visi koki mežā taisni: mediju vides eiropizācija. No Auers, D. (Galv. Red.). *Latvija. Pārskats par tautas attīstību 2019/2020. Latvijas eiropizācija*. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts. 88. lpp.

Ja tiešs citējums ir garāks par 40 vārdiem, to neliek pēdiņās, bet izdala jaunā rindkopā ar atkāpi un raksta ar 11 punktu lieluma burtiem un viena intervāla atstarpi starp rindām.

PIEMĒRS

Pētnieki secina, ka

kopumā sabiedriskajam pasūtījumam Latvijas un it īpaši Latgales informatīvās telpas stiprināšanā ir bijusi būtiska nozīme, tomēr starp sabiedriskā pasūtījuma ietvaros laikposmā no 2014. gada līdz 2019. gadam realizētajiem raidījumiem ir maz tādu raidījumu, par kuriem varētu apgalvot, ka tie sniedz ieguldījumu sabiedrības noturības veicināšanā pret hibrīdapdraudējumiem.¹

¹Valtenbergs, V., Beizītere, I., Krūmiņa, I., Avotniece, Z., & Grumulde-Lerhe, I. (2021). *Valsts atbalsts plašsaziņas līdzekļiem laikposmā no 2014. gada līdz 2019. gadam: Pētījuma gala ziņojums. 2021. gada augusts*. LR Saeimas Analītiskais dienests. https://www.saeima.lv/petijumi/Plassazina_%202014.-2019.pdf. 39. lpp.

Ja cita autora idejas un domas ir tulkotas vai pārstāstītas (nav tiešais citāts), tad tekstā ir skaidri jānorāda savu domu nošķirums no cita autora domas.

PIEMĒRS

Līdzšinējā vārda brīvības izpratne pamatā iekļauj iespēju brīvi piekļūt un izplatīt informāciju, taču informācijas tehnoloģiju pētnieki Kai Rīmerss (*Kai Riemer*) un Sandra Pītera (*Sandra Peter*) piedāvā papildināt vārda brīvības skaidrojumu ar nosacījumu, ka indivīdam sociālajos medijos ir arī brīva, godīga un pārredzama jeb algoritmu neietekmēta piekļuve savai mērķauditorijai,³ tādējādi šī darba kontekstā piemērotāka ir pieeja, kurā ņemta vērā sociālo mediju darbības un vārda brīvības mijiedarbība.

³ Riemer, K., & Peter, S. (2021). Algorithmic audiencing: Why we need to rethink free speech on social media. *Journal of Information Technology*, 36(4), 10–11.

Veidojot atsauces, obligāti jāievēro noteikums: atsaucoties pirmo reizi uz avotu vai darbu, jāveido pilna atsauce, t.i., jādod darba vai avota pilns norādes apraksts. Atsaucēm atkārtoties, tās īsina. Turpmākajās atsaucēs min tikai autoru, gadu, darba nosaukumu un lappusi.

PIEMĒRS

- ¹ Freibergs, V. (2021). *Viktora otrā grāmata*. Rīga: Biedrība Ekrāns. 25.–28. lpp.
² Liepa, D. (2021). Valodas jautājumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos. Grām.: Druvieta, I. (red.). *Latviešu lingvistiskā attieksme: Vērtības, pārliecība, prakse*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 133. lpp.
³ Freibergs, V. (2021). *Viktora otrā grāmata*. 34. lpp.
⁴ Liepa, D. (2021). Valodas jautājumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos. 134. lpp.

Ja vienā lappusē atkārtoti jāatsaucas uz vienu un to pašu avotu vai darbu, tad, sākot ar otro atsauci, raksta vārdu “turpat”. Ja turpmākajās atsaucēs atkārtojas arī tā pati lappuse, tā otrreiz nav jāuzrāda, bet, ja atkārtotajā atsaucē jāatsaucas uz citu tā paša darba sējumu, aiz vārda “turpat” jānorāda gan sējums, gan attiecīgā lappuse.

PIEMĒRS

- ¹ Freibergs, V. (2021). *Viktora otrā grāmata*. Rīga: Biedrība Ekrāns. 23. lpp.
² Turpat. 32. lpp.
³ Turpat.
⁴ Biagini, F. E. (General Ed.). (2021). *A cultural history of democracy* (Vol 6). London; New York: Bloomsbury Academic. P. 35.

Ja vienā atsaucē tik pieminēti vairāki informācijas avoti, tos citu no cita atdala ar semikolu.

PIEMĒRS

- ¹ Freibergs, V. (2021). *Viktora otrā grāmata*. Rīga: Biedrība Ekrāns. 23. lpp.; Liepa, D. (2021). Valodas jautājumu atspoguļojums plašsaziņas līdzekļos. Grām.: Druvieta, I. (red.). *Latviešu lingvistiskā attieksme: Vērtības, pārliecība, prakse*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 133. lpp.

Atsauču veidošanas paraugi dažādiem informācijas avotiem tiks apskatīti šī pielikuma sadaļā “Norāžu paraugi” pēc norāžu aprakstiem.

Bibliogrāfisko norāžu struktūra

Bibliogrāfiskās norādes galvenais uzdevums ir sniegt pietiekamas ziņas par informācijas avotu, lai to būtu iespējams atrast. APA stils paredz četrus galvenos norādes elementus:

- 1) autors vai redaktors;
- 2) publicēšanas laiks;
- 3) nosaukums;
- 4) publicēšanas informācija (izdevējs drukātiem informācijas avotiem; DOI numurs vai interneta adrese (URL) – elektroniskiem informācijas avotiem).

2.1. Autors vai redaktors

Autoriems vispirms uzrāda uzvārdu, tad aiz komata un atstarpes – iniciāli. Ja informācijas avotam nav autora, autorības ziņās var uzrādīt redaktoru/s, pēc pēdējā iniciāļa, punkta un atstarpes iekavās norādot (Red.) (angļu valodā – (Ed.) vai (Eds.)). Avotiem citās valodās to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

PIEMĒRS

Krūmiņa, L. (Red.)

Goodin, R. E. (Ed.)

Love, C., Stamps, C., & Morgan, B. (Eds.)

Norādes aprakstā iekļauj līdz 20 autoriem. Autorus vienu no otra atdala ar komatu. Pirms pēdējā autora liek komatu un & zīmi. Ja autoru ir vairāk nekā 20, pēc deviņpadsmitā autora iniciāļa liek daudzpunkti, tālāk norāda pēdējo autoru.

PIEMĒRS

Lund, B. D., Wang, T., Shamsi, A., Abdullahi, J., Awojobi, E. A., Borgohain, D. J., Bueno de la Fuente, G., Huerta, G. P., Isfandyari-Moghaddam, A., Islam, M. A., Khasseh, A. A., Lamba, M., Mannan, E. F., Manyonga, D., Nan, B., Nie, B., Raju N., V., Pineda, E. U., Shukla, R., ... Yusuf, A. O.

Informācijas avotam var būt arī kolektīvais autors – institūcija.

Ja darbam nav ne autora, ne redaktora, norādes aprakstu sāk ar darba nosaukumu.

PIEMĒRS

Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. (2009). Latvijas Zinātņu akadēmija.

2.2. Datējums

Aiz autorības ziņām apaļajās iekavās tiek norādīts laiks, kad informācijas avots ir publicēts vai radīts. Grāmatām norāda izdošanas gadu, seriālizdevumiem (žurnāliem, avīzēm) – gadu, mēnesi un datumu.

Ja datējums informācijas avotā nav norādīts, apaļajās iekavās aiz autora/iem norāda “b. g.” (bez gada), angļu valodā – “n. d.” (no date).

Avotiem citās valodās to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

2.3. Nosaukums

Nosaukums var būt vārds, vārdu savienojums vai zīmju grupa, kas uzrādīta informācijas avotā, lai palīdzētu to identificēt.⁶

APA stilā nosaukumu raksta slīprakstā (*italic*). Ar lielo burtu raksta tikai nosaukuma pirmo vārdu (izņēmums, protams, ir īpašvārdi).

Aiz nosaukuma apaļajās iekavās norāda ziņas, kas paskaidro nosaukumu, piemēram, par adresējumu, žanru, sējumu, izdevumu, versiju vai atjauninājumu (elektroniskiem resursiem), ja tās norādītas pašā informācijas avotā. Numerāciju norāda ar arābu cipariem.

PIEMĒRI

(Metodiskais līdzeklis)

(Bakalaura darbs)

(3. sēj.)

(2. izd.)

(3. pārstrād. izd.)

(Versija 4.1.)

(2nd ed.)

(3rd ed.)

(11th ed.)

(Vol. 1)

Ja tas nepieciešams, tūlīt aiz ziņām par izdevumu pēc atstarpes kvadrātiekvās var norādīt ziņas, kas raksturo informācijas avota veidu vai materiālu un ir nepieciešamas tā identificēšanai.

PIEMĒRI

[Monogrāfija]

[Brošūra]

[Lekcijas prezentācija]

[Kopsavilkums]

[Grāmata tiešsaistē]

[Kompaktdisks]

[Fotogrāfija]

[Seriālizdevums tiešsaistē]

⁶ Mūze, B., Pakalna, D., & Kalniņa, I. (2005). *Bibliogrāfiskās norādes un atsauces* (Metodiskais līdzeklis). LU Akadēmiskais apgāds. 13. lpp.

[Abstract]
[Monograph]
[Brochure]
[Kindle DX version]
[Adobe Digital Edition version]
[Lecture notes]
[Press release]
[CD]

2.4. Publicēšanas informācija

Grāmatām publicēšanas informācijā tiek norādīts izdevējs.

PIEMĒRI

Zinātne
LU Akadēmiskais apgāds
Princeton University Press
CQ Press
Unisa

Rakstiem seriālizdevumos (žurnālos, avīzēs) norāda izdevuma nosaukumu, numuru (slīprakstā) un konkrētā raksta lappuses. Seriālizdevumiem izdošanas vietu un izdevēju parasti nenorāda.

PIEMĒRS

Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls, 114, 91–118.
Library & Information Science Research, 44(1), 1–10.

Tiešsaistē pieejamiem elektroniskiem resursiem norādes aprakstā ieteicams iekļaut visus tos pašus elementus, kas ir drukātajos informācijas avotos, pievienojot specifiskos – digitālā objekta identifikatoru *DOI* (*digital object identifier*) vai *URL* – interneta adresi. DOI numurs tiek norādīts kā hipersaite šādā formā: <https://doi.org/xxxx.xxxx.xxxx>.

Tā kā elektroniskie resursi var mainīt savu atrašanās vietu, tie var arī vienlaicīgi būt pieejami vairākās interneta adresēs, piemēram, datubāzēs un institucionālajos repositārijos, *APA* stilā par primāro tiek uzskatīts *DOI* numurs, jo tas ļauj atrast elektronisko resursu neatkarīgi no tā atrašanās vietas.

DOI numuru norādē atveido hipersaites formā: <http://dx.doi.org/10.XXXX/XXXXX>

PIEMĒRS

<http://dx.doi.org/10.XXXX/XXXXX>

Ja informācijas avotam ir DOI numurs, interneta adrese (*URL*) norādē nav jāuzrāda.

Ja informācijas avotam nav *DOI*, norādes aprakstā norāda *URL* – interneta adresi.

Norādes formatējamas ar 1,27 cm pirmās rindas pārkarī (*hanging*), lai izceltu autoru:

PIEMĒRS

Croteau, D., Hoynes, W., & Childress, C. (2022). *Media/society: Technology, industries, content, and users* (7th ed.). SAGE.

Bibliogrāfisko norāžu saraksta kārtojums

Bibliogrāfiskās norādes kārtoti teksta beigās sarakstā “Izmantotie informācijas avoti”. Uz visiem sarakstā iekļautajiem avotiem tekstā ir jābūt atsaucēm, neatkarīgi no tā, vai tas ir tieši citēts, tikai pieminēts, no tā aizgūta kāda ideja vai fakti.

APA stils paredz alfabētisku norāžu kārtojumu teksta beigās un neprasa norādes numurēt. Vispirms alfabētiskā secībā kārtoti norādes ar latīņu alfabēta burtiem, pēc tam seko norādes ar slāvu alfabēta burtiem.

Ja izmantoto informācijas avotu sarakstā iekļauti vairāki viena autora darbi, tos kārtoti augošā publicēšanas gadu secībā, neatkarīgi no tā, ar kādu burtu sākas darba nosaukums.

PIEMĒRS

Zitmane, M. (2019).

Zitmane M. (2021).

Ja autoram ir vairāki vienā gadā izdoti darbi, tos kārtoti nosaukumu alfabētā, bet aiz gada liek mazos burtus “a”, “b” utt.

PIEMĒRS

Zanders, V. (2021a). Grāmatniecība. No O. Spārītis. (Sast.), *Latvijas kultūras vēsture* (300.–319. lpp.). Jumava.

Zanders, V. (2021b). Latviešu kultūras sala Dānijā: grāmatu apgāds “Imanta” (1946–1971). No *Saites cauri laikiem: Dānija–Latvija: Diplomātisko attiecību 100 gadi* (28.–31. lpp.). Dānijas vēstniecība. Dānijas Kultūras institūts Igaunijā, Latvijā un Lietuvā; Latvijas Nacionālā bibliotēka. <https://letland.um.dk/lv/zinas/publikacija-saites-cauri-laikiem-danija-latvija>

Ja norādes apraksta pirmais elements ir nosaukums, to kārtoti vienotā alfabētā pēc nosaukuma pirmā jēgpilnā vārda.

3. Norāžu paraugi

GRĀMATAS

Norādes shēma:

Viens autors Autors, A. (Gads). <i>Nosaukums</i> . Izdevējs.
2–20 autori Autors, A. A., Autors, B. B., Autors, C. C., Autors D. D. & Autors E. E. (Gads). <i>Nosaukums</i> . Izdevējs.
20 un vairāk autori Autors, A. A., Autors, B. B., Autors, C. C., Autors D. D., Autors E. E., Autors, F. F., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., Autors E. E., ... Autors, J. J. (Gads). <i>Nosaukums</i> . Izdevējs.

PIEMĒRI

Mazure-Vucāne, M. (2019). <i>Pagasttiesa Latvijā</i> . LU Akadēmiskais apgāds.
Hall, J. (2022). <i>Politics and the media: Intersections and new directions</i> . SAGE.
Croteau, D., Hoynes, W., & Childress, C. (2022). <i>Media/society: Technology, industries, content, and users</i> . (7th ed.). SAGE.
Lloyd, A. (2021). <i>The qualitative landscape of information literacy research: Perspectives, methods and techniques</i> . Facet Publishing.
Kristapsone, S. (2020). <i>Statistiskās analīzes metodes pētījumā</i> . Biznesa augstskola "Turība".
Berzina, I., & Zupa, U. (2020). <i>Latvijas sabiedrības griba aizstāvēt valsti: Veicinošie un kavējošie faktori</i> [Grāmata tiešsaistē]. Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs, Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija.

Ja grāmatai ir atkārtots izdevums, to norāda iekavās tūlīt aiz nosaukuma un atstarpes.

PIEMĒRI

Butulis, I. & Zunda, A. (2021). <i>Latvijas vēsture</i> (4. papild. izd.). Jumava.
Giddens, A. (2019). <i>Essentials of sociology</i> (7th ed.). W.W. Norton & Company, Inc.

Bordens, K. S., & Abbott, B. B. (2018). *Research design and methods: A process approach* (10th ed.). McGraw-Hill Education.

Greig, A., Taylor, J., & MacKay, T. (2012). *Doing research with children: Practical guide* (3rd ed.). Sage Publications.

Grāmatai var būt arī kolektīvais autors – kāda institūcija.

PIEMĒRI

Latvijas Nacionālā bibliotēka (2021). *Latvijas izdevējdarbības statistika 2020: Statistisko materiālu krājums*. Latvijas Nacionālā bibliotēka. <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/31071050.pdf>

OECD (2022). *OECD Economic surveys: LATVIA: Executive summary* [Electronic resource]. <https://www.oecd.org/economy/latvia-economic-snapshot/>

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde (2022). *Latvijas statistikas gadagrāmata 2021* [Statistisko datu krājums]. Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde.

Ja grāmatai nav ne individuālā, ne kolektīvā autora, to apraksta pēc redaktora, aiz iniciāļa, punkta un atstarpes, iekavās liekot (Red.) – latviešu valodā un (Ed.) vai (Eds) angļu valodā. Avotiem citās valodās to var norādīt valodā, kurā tiek rakstīts darbs.

PIEMĒRI

Nikers, O., & Tabuns, O. (Eds). (2019). *Baltic security strategy report: What the Baltics can offer for a stronger alliance*. Jamestown Foundation.

Zelče, V., & Neiburgs, U. (Eds). (2018). *(Two) Sides. Diaries of Latvian Soldiers in WWII* / Manuscripts of the diaries were prepared for publication by L. Ardava-Āboliņa, G. Siliņa and D. Bērziņš. Zelta Grauds.

Ja grāmatai nav ne individuālā, ne kolektīvā autora, ne redaktora, to apraksta pēc nosaukuma. Norādē pēdiņas liek pirmos 3–4 nosaukuma vārdus un gadu.

PIEMĒRS

Letonikas trešā kongresa zinātniskie raksti. (2009). Zinātņu akadēmija.

DRUKĀTAS GRĀMATAS ELEKTRONISKĀ VERSIJA

PIEMĒRS

Schorsch, J. (2017). *The food movement, culture, and religion* [Adobe Digital Edition version].
https://doi.org/10.1007/978-3-319-71706-7_1

GRĀMATA NO ELEKTRONISKĀS DATUBĀZES

PIEMĒRS

Zwiers, J. (2019). *The communication effect: How to enhance learning by building ideas and bridging information gaps* (ED 603130). ERIC.
<https://eric.ed.gov/?q=The+communication+effect%3a+How+to+enhance+learning+by+building+ideas+and+bridging+information+gaps+&id=ED603130>

GRĀMATAS NODAĻA VAI RAKSTS

Norādes shēma:

Drukātai versijai

Autors, A. (Gads). A. Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (57.–96. lpp.). Izdevējs.

Elektroniskai versijai ar DOI numuru

Autors, A. (Gads). Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (57.–96. lpp.).
<https://doi.org/XXXXXXXXXX>

Elektroniskai versijai bez DOI numura

Autors, A. (Gads). Raksta nosaukums. No A. Redaktors (Red.), *Grāmatas nosaukums* (57.–96. lpp.).
<http://wwwXXXX>

PIEMĒRI

Eglītis, D., Zitmane, M., & Ardava-Abolina, L. (2021). Gender and the democratic paradox in Latvia. In K. Fábíán, J. E. Johnson & Lazda, M. (Eds), *The Routledge handbook of gender in Central-Eastern Europe and Eurasia* (pp. 257–265). Routledge.

Aron, L., Botella, M., & Lubart, T. (2019). Culinary arts: Talent and their development. In R. F. Subotnik, P. Olszewski-Kubilius & F. C. Worrell (Eds), *The psychology of high performance: Developing human potential into domain-specific talent* (pp. 345–359). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000120-016>

Cīrule S. (2021). Lasišanas pētījumos izmantotās teorijas. No M. Saviča. (Sast.). *Latvijas Universitātes 78. starptautiskā zinātniskā konference; Latvijas Universitātes 79. starptautiskā zinātniskā konference. Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija: Tēžu krājums* (54.–

RAKSTS ŽURNĀLĀ VAI LAIKKRAKSTĀ

Norādes shēma:

Autors, A., & Autors, B. (Datējums). Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums, numurs*, lpp.–lpp.

Žurnāliem datējumā norāda gadu vai gadu un mēnesi, ja tas uz izdevumā. Laikrakstiem norāda arī datumu. Ja rakstam ir DOI, to norāda aiz lappusēm hipersaites formā.

PIEMĒRI

Hermanovska, S. (2020). Latvijas fotogrāfiskās biedrības krājums. *Latvijas Arhīvi*, 3, 28–44.
Sedlenieks, A. (2022, 4.–10.marts). Sankciju trieciens un Maskavas vairogi. *Sestdiena*, 14–18.
Pričins, M. (2021). When social media doesn't determine all: The topics and narratives of Latvian political parties on Facebook during the 2019 European Parliament elections campaign. *Tripodos: Communication*, 49, 151–165. <https://doi.org/10.51698/tripodos.2020.49p151-165>

RAKSTS ŽURNĀLĀ AR DOI KĀ HIPERSAITI (ELEKTRONISKS RESURSS)

PIEMĒRS

Baranova, S., Nīmante, D., Kalnina, D., & Olesika, A. (2021). Students' perspective on remote on-line teaching and learning at the University of Latvia in the first and Second COVID-19 period. *Sustainability*, 13(21), 11890. <https://doi.org/10.3390/su132111890>

Ja elektroniski pieejamam žurnāla rakstam nav DOI, aiz lappusēm norāda interneta adresi (URL), kur šis raksts pieejams.

NOSLĒGUMA DARBI UN PROMOCIJAS DARBI

Norādes shēma

Autors, A. (Gads). *Nosaukums* (Maģistra darbs). Augstskola, fakultāte, nodaļa.

PIEMĒRI

Maģistra darbs:

Zarovska, A. (2012). *Populisma komunikācijas analīze Latvijas ziņu portālu publikācijās par politiķi Aldi Gobzemu un viņa "Twitter" ierakstos (2020. gada oktobris–2021. gada marts)* (Maģistra darbs). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa.

Promocijas darba kopsavilkums:

Viļuma, L. (2022). *Lietotāja pieredzes projektēšana: Latvijas Universitātes tīmekļvietnes informācijas arhitektūra* (Promocijas darba kopsavilkums). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa.

Bakalaura darbs no LU noslēguma darbu datubāzes

Karlova, K. (2022). *Latvijas vidusskolēnu zināšanas par dezinformāciju un prasmes to atpazīt sociālajā medijā "Facebook"* (Bakalaura darbs). Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa. Izgūts no LU noslēguma darbu datubāzes.

Disertācija no datubāzes „ProQuest Dissertations and Theses”

Henrichsen, J. R. (2021). *Securing the future of journalism: How discourse, logics, and champions clarify information security in journalism and journalism Education* (Publication No. 28713587) (Doctoral dissertation, University of Pennsylvania (United States)). ProQuest Dissertations and Theses Global.

RAKSTI KONFERENČU VAI KONGRESU KRĀJUMOS

Norādes shēma

Autors, A., & Autors, B. (Gads, mēnesis). Raksta vai kopsavilkuma nosaukums. No A. Redaktors & B. Redaktors (Red.). *Konferences nosaukums*. Konferences organizētājs/i, Norises vieta, (lpp.–lpp.).

Ja konferences krājums pieejams internetā, aiz norises vietas norāda DOI numuru vai interneta adresi: <http://wwwXXXXXX>

PIEMĒRS

Niklass, M. (2021). Burnout during the Covid pandemic: A case of the social services sector in Latvia. *Economic science for rural development conference proceedings, Jelgava, LLU, 2021, Jelgava, Latvia, (pp. 576–584)*. <https://doi.org/10.22616/ESRD.2021.55.059>

Baklāne, A., & Reinsone, S. (2020). Virtualization of the digital humanities in the Nordic countries. In *5th conference: The preface to the post-proceedings. EUR workshop proceedings Vol. 2865: Digital humanities in the Nordic countries (DHN 2020): Post-proceedings of the 5th conference* (pp. 1–4). Riga, Latvia, October 21–23, 2020. <http://ceur-ws.org/Vol-2865/preface.pdf>

LEKCIJU PIEZĪMES VAI POWERPOINT PREZENTĀCIJAS

Norādes shēma:

Autors, A. A. (Gads). *Prezentācijas nosaukums* [Lekcija vai PowerPoint prezentācija]. <http://xxxxx>

PIEMĒRS

Ločmele, K. (2021). *Digitālais nospiedums* [eTwinning Latvia attālinātā semināra ieraksts].
<https://www.youtube.com/watch?v=qx5AJpNXdqI>

VIDEOMATERIĀLI

Norādes shēma

Autors, A. A. (Gads, diena, mēnesis). *Videofaila nosaukums* [Videofails]. Izgūts no <http://xxxxx>

PIEMĒRI

Sprīņģe, I., & Roze, A. (2019). *Izdzīvotājas. Re:Baltica dokumentālā filma par vardarbību ģimenē* [Videofails]. <https://www.youtube.com/watch?v=mCLs9q275cE>

MediaSmarts. (2021, October 25). *Welcome to the Media Literacy Week teachers' hub!* [Video file].
<https://www.facebook.com/MediaSmarts/videos/1158225327919615>

REKLĀMA

PIEMĒRS

Reklāma. (2021). *Santa, 11, 75.*

SOCIĀLIE MEDIJI

Ja savā darbā apskatāt kādu mājaslapu vai vietni, tad pirmo reizi, to pieminot iekavās, norādiet URL adresi. Tas attiecas arī uz sociālajiem medijiem, ja tos raksturojat vispārīgi.⁷

Norādes shēma

Autors, A. A. [lietotājvārds]. (Gads, diena, mēnesis). *Ieraksta nosaukums vai pirmie 20 vārdi* [Tvīts vai Facebook ieraksts]. Sociālā medija nosaukums. <http://www.xxxxx>

Twitter un Instagram sociālo mediju profiliem pirms lietotājvārda norāda @.

PIEMĒRI

Gates, B. [@BillGates]. (2021, Dec. 9). *This order signed by President Biden signals a strong commitment to deploying the solutions we need to get to net-zero* <https://b-gat.es/3EHWOMH> [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/BillGates/status/1468955190548066318>

Stanford Medicine [@StanfordMed]. (2022, March 17). *Physical activity can help reduce the risk for many conditions such as dementia, cardiovascular disease, depression and anxiety.*

⁷ Auckland University of Technology (n.d.). *APA 7th Referencing Style Guide: Citing social media.* <https://aut.ac.nz.libguides.com/APA7th/social-media>

<https://stan.md/35241PA>

#Health

[Tweet].

Twitter.

<https://twitter.com/StanfordMed/status/1504482706679160846>

Baltic Centre for Media Excellence [balticmediacentre]. (2012, March 11). *Ukrainā notiekošais karš un tās kaimiņvalstis vērstās represijas pret medijiem ir apgrūtinājušas vai padarījušas neiespējamu daudzu reģionā strādājošo žurnālistu darbu.* [Facebook post]. Facebook.

<https://www.facebook.com/balticmediacentre/posts/3159549527656136>

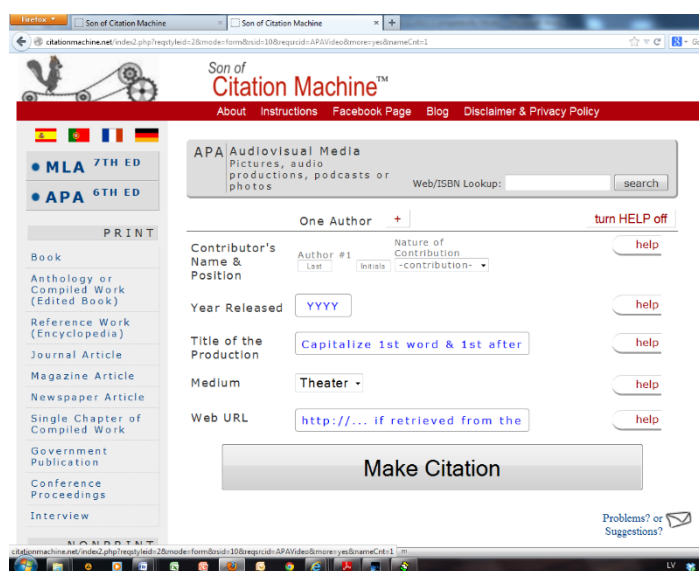
Latvijas Universitāte [@Universitate]. (2022, March 19). @universitate atvērto durvju nedēļa - BEIDZOT ĪSTA! Visu nākamo nedēļu LU fakultātes un filiāles vērs durvis apmeklētājiem gan klātienē, gan virtuāli [Instagram post]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CbPn-ISs7ON/>

National Geographic [Natgeo]. (2022, Feb. 24). *As the technology continues to expand and engulf kids' lives, parents need to understand it and strategize for how they* [Facebook post].

Facebook. <https://www.facebook.com/natgeo/posts/10158931465388951>

Ņemot vērā informācijas avotu lielo daudzveidību, šajā pielikumā nebūs atrodami visi iespējamie norāžu paraugi. Tādos gadījumos ieteicams izmantot vislīdzīgāko paraugu vai meklēt informāciju APA stila vietnē (<http://www.apastyle.org/index.aspx>).

Norāžu un atsauču veidošanai var izmantot arī **bezmaksas automātiskos rīkus**, piemēram, *Zotero* (<http://www.zotero.org/>), *Son of Citation Machine* (<http://citationmachine.net>) (sk. 3. att.), *BibMe* (<http://www.bibme.org/>).

The screenshot shows the 'Son of Citation Machine' website interface. At the top, there's a navigation bar with links for 'About', 'Instructions', 'Facebook Page', 'Blog', and 'Disclaimer & Privacy Policy'. Below this, there are language selection options (Spanish, French, German, Italian, Portuguese, Russian, Ukrainian) and a search bar for 'Web/ISBN Lookup'. The main form is titled 'APA Audiovisual Media' and includes fields for 'Contributor's Name & Position', 'Year Released', 'Title of the Production', 'Medium', and 'Web URL'. There are also buttons for 'PRINT', 'Make Citation', and 'Problems? or Suggestions?'. The interface is clean and user-friendly, designed to help users generate citations quickly.

3. att. Automātiskā norāžu veidošana “Son of Citation Machine”

Arī dažas abonētās datubāzes piedāvā norāžu un atsauču veidošanu saviem resursiem, piemēram, *ISI Web of Knowledge (EndNote)*, *Scopus (QuikBib)*, *ProQuest Dissertations and Theses* (sk. 4. att.).

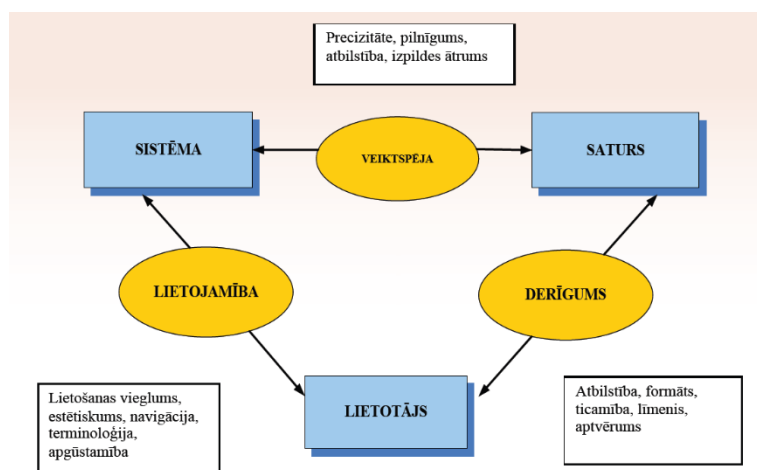

4. att. Automātiskā norāžu veidošana datubāzē “ProQuest Dissertations and Theses”

Kalibrēšanas taisnes uzņemšanas dati kopējai dzelzs jonu fotometriskai noteikšanai virszemes ūdeņos ar 1,10-fenantrolīnu

Mērkolbas numurs	$V_{Fe(II), std}, ml$	$Fe(II), mg/l$	A
1.	0	0	-
2.	1,0	0,10	0,058
3.	2,0	0,20	0,120
4.	4,0	0,40	0,236
5.	6,0	0,60	0,351
6.	8,0	0,80	0,468
7.	10,0	1,00	0,580

Attēla paraugs

1.1. att. Mijiedarbības trīs komponentu modelis (Tsakon, 2006)

Izcēlumu un pēdiņu lietošana, datējumu un skaitļu pieraksts tekstā

1. Izcēlumu lietošana tekstā

Lai labāk uzsvērtu domu vai arī norādītu uz kādām teksta īpatnībām, autors akadēmiskā darbā var lietot dažādus izcēlumus – slīprakstu, treknrakstu, pasvītrojumu, retinājumu, atšķirīgu krāsu, maina burtu lielumu, raksta lielajiem burtiem u. tml. Rakstītājam tomēr nevajadzētu pārlietu aizrauties ar izcēlumu lietošanu – tas attiecas kā uz kāda konkrēta izcēluma lietojuma biežumu, tā uz izcēlumu daudzveidību vienā tekstā. Pārspīlēta un nesistēmiska izcēlumu lietojuma gadījumā zūd izcēlumu jēga, un darba uztvere tiek apgrūtināta.

Slīprakstā parasti raksta svešvalodu īpašvārdu oriģinālformas.

Ar **treknrakstu** parasti uzsver kādus īpaši akcentējamus vārdus vai frāzes.

Pasvītrojums vai r e t i n ā j u m s nav īpaši ieteicami izcēlumu veidi, taču nepieciešamības gadījumā var lietot arī tos.

PIEMĒRI

Latviešu valodā vārdam *agresīvs* ir tikai **negatīvi** orientētas nozīmes.

Pavisam dīvaini ir ar vārda *komikss* rakstību.

Mārtiņa Lutera (*Luther*) ģerbonis ietvēra sirdi ar krustu un rozi.

2. Pēdiņu lietošana

Darba tekstā lietotie nosaukumi ir liekami pēdiņās. Abās nosaukuma pusēs pēdiņas vēlams likt augšā, vajadzības gadījumā piekorigējot datorprogrammas piedāvāto izvēli.

PIEMĒRI

balva "Zelta palmas zars"

a/s "Rīgas ūdens"

laikraksts "Latvijas Avīze"

TV spēle "V.I.P."

Ja nosaukums ir svešvalodā, jālieto gan pēdiņas (lai iezīmētu nosaukumu), gan kursīvs (lai parādītu, ka nosaukums nav tajā pašā valodā kā pārējais teksts).

PIEMĒRI

laikraksts "*The Times*"

žurnāls "*Newsweek*"

Ja tiek lietoti atšķirīgi garnitūru komplekti (piemēram, latīņu un kirilica), pēdiņās esošo var nelikt kursīvā.

PIEMĒRI

žurnāls "Жизнь"
banka "Россия"

Darba autoram ir jāizvairās no pārspīlēta pēdiņu lietojuma. Piemēram, titullapā kursa darba / noslēguma darba nosaukums pēdiņās nav jāliek.

3. Datējumu un skaitļu pieraksts

Datējumu atveidošanā tekstā ir jāņem vērā, ka domuzīmi jeb pusgaro svītru var lietot, ja pirms tam pirms skaitļa vai datējuma nav lietots prievārds "no"; ja lietots "no", tad svītras vietā jāraksta prievārds "līdz". Abi varianti ir pareizi un līdzvērtīgi – kuru izvēlēties, tas ir paša autora ziņā. Svarīgi atcerēties: tur, kur svītra lietota "līdz" nozīmē, nedrīkst lietot defisi (-) – īso mazo svītriņu, ko latviešu valodā lieto divos gadījumos: vārdu pārveidā un apzīmējot kaut ko, kas faktiski ir viens veselums, piemēram, krievu-latviešu vārdnīca, Vaira Vīķe-Freiberga (proti, saliktajos uzvārdos). "Līdz" nozīmē jālieto domuzīme (–).

PIEMĒRI

"no 1861. – 1918. gadam" – nepareizi!
no 1861. līdz 1918. gadam – pareizi!
1861.–1918. gadā – pareizi!

Saliktos datējumus var rakstīt gan vārdiem, gan saīsināti. Secības ziņā dabiskāk būtu rakstīt tā, kā tiek runāts: 2013.15.I (2013. gada 15. janvāris), nevis 15.I.2012. Tekstā nav vēlams ne vienkāršā datējumā, ne intervāla pierakstā lietot, piemēram, 02.03.2007, jo tad nereti nevar saprast, kas domāts – 2. marts vai 3. februāris. Tāpēc labāk rakstīt ar vārdiem vai romiešu cipariem: 2013.14.I–2013.17.III vai arī: no 2013. gada 7. janvāra līdz 2013. gada 15. jūnijam, vai arī: 2013. gada 17. janvāris–25. marts.

Ja iekavās norādīti personas dzīves gadi un minēti tikai cipari, aiz gada punktu neliek.

PIEMĒRS

Rainis (1865–1929)

Ja aiz cipara seko "g." vai "gads", tad aiz cipara punkts jāliek.

PIEMĒRS

Rainis (1865. g.–1929. g.)

Gadu desmitu atveidojumā parasti atsevišķi norāda uz gadsimtu un atsevišķi – uz desmitgadi. Ja tekstā runa nepārprotami ir par vienu gadsimtu, tad konkrēto gadsimtu pie katras desmitgades nav jānorāda.

PIEMĒRI

19. gadsimta 20. gados (nevis “1820-tajos gados”)
40. gados bija jūtama ievērojama lejupslīde, bet jau 50. gados situācija uzlabojās

Citreiz saka arī “trešā desmitgade”, “septītā desmitgade”, tomēr tas nav visai precīzi, jo bieži vien nevar saprast, kas domāts – piemēram, 20. gadsimta otrā desmitgade ir laikposms no 1911. gada līdz 1920. gadam, bet cilvēkiem parasti liekas, ka otrā desmitgade ir divdesmitie gadi.

Desmitgades var izrakstīt arī ar vārdiem (“Četrdesmitajos gados bija vērojams..”), bet, ja tekstā šādu gadījumu ir daudz, tas aizņem daudz telpas. Nav vēlams lietot “dekādes”, labāk – desmitgades.

PIEMĒRS

Pēdējo divdesmit gadu laikā (nevis “aizvadītajās divās dekādēs”)

Skaitļi jāpieraksta atbilstoši latviešu valodā pastāvošajām normām.

PIEMĒRI

2,75 (nevis 2.75)
1000 (nevis 1 000 vai 1,000), 10 000 (nevis 10,000)
2 % (nevis 2%), proti, ar atstarpī, tieši tāpat kā citu mērvienību gadījumā (6 l, 5 km, 28 ha)

Ir pieņemts, ka tekstā ciparus līdz 10 raksta ar vārdiem.

PIEMĒRI

“atstāt 2 rindas” – nevēlami
“atstāt divas rindas” – vēlami

LATVIJAS UNIVERSITĀTE

BAKALaura DARBS

(MAGISTRA DARBS)

(DIPLOMDARBS)

RĪGA 2022

Paraugš iesniegumam par noslēguma darba nepubliskošanu

Sociālo zinātņu fakultātes
dekānam profesoram Jānim Lejiņam

Politikas zinātnes bakalaura studiju programmas

_____ .kursa studenta

Pētera Ciņa, stud. apl. Nr. pc00010

iesniegums.

Par noslēguma darba nepubliskošanu

Lūdzu nupubliskot manu _____ darbu
(bakalaura, maģistra vai diplom-

” _____ ”

(darba temats)

LU noslēguma darbu datubāzē, pamatojoties uz šādiem argumentiem:

noslēguma darbā iekļautā informācija ir uzskatāma par komercnoslēpumu (vai sensitīviem personas datiem).

Rīgā, dd.mm.gggg.

(studenta paraksts, paraksta atšifrējums)

Apstiprinu, ka augšminētajā noslēguma darbā ir iekļauta informācija, kas uzskatāma par komercnoslēpumu (vai sensitīviem personas datiem):

(darba vadītāja paraksts, paraksta atšifrējums)

Saskaņots ar programmas direktoru: _____
(paraksts, paraksta atšifrējums)

19.pants. Komercnoslēpums

(1) Komercnoslēpuma statusu komersants var piešķirt tādām saimnieciska, tehniska vai zinātniska rakstura lietām un rakstveidā vai citādā veidā fiksētām vai nefiksētām ziņām, kuras atbilst visām šādām pazīmēm:

- 1) tās ietilpst komersanta uzņēmumā vai ir tieši ar to saistītas;
- 2) tās nav vispārpieejamas trešajām personām;
- 3) tām ir vai var būt mantiska vai nemantiska vērtība;
- 4) to nonākšana citu personu rīcībā var radīt zaudējumus komersantam;
- 5) attiecībā uz tām komersants ir veicis konkrētai situācijai atbilstošus saprātīgus komercnoslēpuma saglabāšanas pasākumus.

(2012.gada maija aktuālā redakcija)